

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Diplomová práce

**Veřejná služba poskytována veřejnoprávními médii
ČR**

Bc. Annette Kovářová

Plzeň 2020

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická
Katedra veřejné správy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Veřejná služba poskytována veřejnoprávními médii ČR

Public service provided by Public Broadcasting in the Czech Republic

Předkládá: Bc. Annette Kovářová

Vedoucí práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Katedra veřejné správy

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Veřejná služba poskytována veřejno-právními médii ČR zpracovala sama. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem k sepsání této práce použila, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.“

Praha, březen 2020

.....

Bc. Annette Kovářová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu diplomové práce JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za jeho vstřícný a obětavý přístup, podněty a odborné konzultace při zpracování této diplomové práce.

Obsah

Úvod.....	1
1. Veřejná služba	3
2. Média veřejné služby v ČR	5
2.1 Česká tisková kancelář	5
2.2 Český rozhlas	7
2.3 Česká televize.....	9
3. Zákonná úprava veřejnoprávních médií v ČR.....	11
3.1 Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání	11
3.2 Zřizovací zákony veřejnoprávních médií	18
3.2.1 Zákon o České tiskové kanceláři.....	18
3.2.1.1 Kodex ČTK.....	19
3.2.1.2 Statut ČTK	20
3.2.2 Zákon o Českém rozhlasu	21
3.2.2.1 Kodex ČRo	23
3.2.2.2 Statut ČRo.....	28
3.2.3 Zákon o České televizi	28
3.2.3.1 Kodex ČT.....	30
3.2.3.2 Statut ČT	36
3.3 Zákon o rozhlasových a televizních poplatcích.....	36
3.4 Zákon o regulaci reklamy	39
4. Práva a povinnosti veřejnoprávních médií v ČR	42
4.1 Regulační orgány.....	42
4.1.1 Rada pro rozhlasové a televizní vysílání.....	43
4.1.2 Rada České tiskové kanceláře	44
4.1.3 Rada Českého rozhlasu	46
4.1.4 Rada České televize	48
4.2 Výroční zprávy veřejnoprávních médií	51
4.2.1 Výroční zpráva České tiskové kanceláře	51
4.2.2 Výroční zpráva Českého rozhlasu.....	52
4.2.3 Výroční zpráva České televize.....	53
4.2.3.1 Hodnocení plnění veřejné služby.....	55

5. Komparace veřejnoprávních a komerčních médií v ČR.....	57
5.1 Financování	57
5.2 Obsah vysílání	59
5.2.1 Úprava programu a vysílání během pandemie COVID-19.....	61
Závěr.....	63
Seznam použitých zdrojů	65
Resumé	70

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
ČRo	Český rozhlas
ČT	Česká televize
ČTK	Česká tisková kancelář
Rada ČRo	Rada Českého rozhlasu
Rada ČT	Rada České televize
Rada ČTK	Rada České tiskové kanceláře
Zákon o ČT	Zákon č. 481/1991 Sb., České národní rady o České televizi ve znění pozdějších předpisů
Zákon o ČTK	Zákon č. 517/1992 Sb., České národní rady o České tiskové kanceláři
Zákon o ČRo	Zákon č. 484/1991 Sb., České národní rady o Českém rozhlasu ve znění pozdějších předpisů

Klíčová slova

Veřejná služba, veřejnoprávní média, komerční média, Česká televize, Český rozhlas, Česká tisková kancelář, regulační orgány médií, financování médií, obsah vysílání

Key words

Public service, Public Broadcasting, Commercial Media, Czech Television, Czech Radio, Czech News Agency, Regulatory authorities, media funding, broadcast content

Úvod

Pro svou závěrečnou diplomovou práci jsem si vybrala téma **Veřejná služba poskytována veřejnoprávními médii ČR** především z důvodu neustále se opakujících diskuzí o nutnosti jejich existence. Veřejnoprávní média si najdou ve společnosti své zastánce, ale také odpůrce. Jedním z důvodů společenských rozepří je, zda veřejnoprávní média nejsou již zastaralá a zda skutečně plní společnosti veřejnou službu. Ve své práci jsem se zaměřila na úpravu médií poskytujících veřejnou službu z pohledu práva.

Přestože pojmy „*hromadný sdělovací prostředek*“, „*mediální sdělovací prostředek*“, popřípadě zkráceně pouze „*média*“ nejsou v českém právním prostředí nijak definovány, jedná se o nástroje, které jsou v dnešní tzv. „postmoderní“ nebo také „informační“ době hlavním zdrojem informací. Představují nejsilnější prostředky, které nám slouží k šíření a získávání informací, vytváření a šíření kultury, ale také ke komunikaci. Text této práce obsahuje všechny tři výše uvedené pojmy, které jsou v ní užívány jako synonyma.

Pro posouzení, zda veřejnoprávní média v České republice skutečně poskytují veřejnou službu, se v první kapitole věnuji krátké definici toho, co pojem veřejná služba znamená. S ohledem na skutečnost, že specifikace pojmu veřejné služby je dosti široká, je nutné uvést, že výkon veřejné služby, jak ji poskytují média, není výkonem veřejné správy jako takové, ale jedná se o činnost ve veřejném zájmu, která je stanovena zákonem. Z tohoto důvodu je tento pojem v první kapitole uveden ve svém úplném základu a blíže se mu věnuji v kapitolách následujících.

Druhá kapitola obsahuje obecnou charakteristiku médií veřejné služby na území České republiky, jejich vyjmenování a základní informace. Veřejnoprávní média jsou v České republice zřízena zákonem. Zákonná úprava veřejnoprávních médií je obsahem kapitoly třetí. Hlavním zákonem, který upravuje rozhlasové a televizní vysílání je v České republice zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Věnuji se zde zřizovacím zákonům veřejnoprávních médií, jejich vnitřním kodexům, ale také zákonu č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a zákonu č.40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně některých zákonů.

Čtvrtá kapitola pojednává o právech a povinnostech veřejnoprávních médií v ČR. První část obsahuje definici a vyjmenování regulačních orgánů, kterými jsou Rada pro

rozhlasové a televizní vysílání, Rada České tiskové kanceláře, Rada Českého rozhlasu a Rada České televize. Druhá část je věnována výročním zprávám, které musí veřejnoprávní média předkládat Poslanecké sněmovně ČR. Česká televize kromě výročních zpráv zveřejňuje také Hodnocení plnění veřejné služby. Jedná se o rozsáhlý dokument, kterému předchází poměrně složitý proces inspirovaný veřejnoprávními médii v zahraničí.

Závěrečná kapitola obsahuje vymezení komerčních médií. Jedná se o média soukromá, zřízena na základě licence a na skutečnostech uvedených v předchozích kapitolách o médiích poskytující veřejnou službu jsou zkoumány rozdíly nejen v právní úpravě, ale také rozdílný způsob jejich financování i tvorby obsahu. Vzhledem k tomu, že i přes narůstající oblibu internetových médií se již několik let velké přízvi těší především média televizní, věnuje se autorka v závěrečné kapitole srovnání veřejnoprávních a komerčních televizních vysílatelů.

Cílem práce je vyložit pojem veřejnoprávní médium, poskytnout bližší specifikaci aktuální právní úpravy a zaměřit se na problematiku, zda veřejnoprávní média ČR poskytují veřejnou službu.

1. Veřejná služba

Hlavním úkolem médií veřejné služby, často označovaných jako veřejnoprávní média, je poskytovat veřejnou službu v oblasti rozhlasového a televizního vysílání. Aby bylo možné posoudit, zda veřejnoprávní média skutečně poskytují veřejnou službu, je nutné si prvně definovat, co pojem veřejná služba znamená. Specifikace veřejné služby je poměrně široká, z tohoto důvodu je níže obsaženo pouze krátké objasnění tohoto pojmu pro účely porozumění obsahu veřejné služby poskytované prostřednictvím médií v ČR.

Označení veřejná služba vychází původně z francouzského pojmu *service public*, který má dva významy. Za prvé se jedná o subjekty veřejné správy, které mají zmocnění plnit stanovené úkoly ve veřejném zájmu, za druhé jsou tak pojímány samostatné výkony učiněné k naplnění veřejného blaha. Cílem veřejné služby je činnost státu, která má zajistit naplnění zákonných práv občanů.¹

Veřejná služba je tedy plnění zákonem svěřených úkolů, kterými jsou pověřeny subjekty či vykonavatelé veřejné správy.² Subjektem veřejné správy je v první řadě stát. V druhé řadě, za zákonem stanovených podmínek, jím může být pověřený jiný subjekt veřejné správy. Mezi jiné subjekty veřejné správy patří zejména veřejné korporace, veřejné ústavy, veřejné podniky, státní fondy, nadace a nadační fondy, obecně prospěšné společnosti a veřejně výzkumné instituce. Vykonavatelem veřejné správy je ten, kdo jménem subjektu jedná a provádí požadovaný úkon.³

Je velmi obtížné zhodnotit, zda se v případě médií poskytujících veřejnou službu jedná o subjekty či vykonavatele veřejné správy. Veřejná služba poskytovaná veřejnoprávními médii je dána *de iure*. Zákony zavazují veřejnoprávní média k plnění přesně stanovených úkolů pro širokou veřejnost, čímž slouží k naplnění veřejné služby v kulturní a informační oblasti. Nejedná se tedy o výkon veřejné správy jako takové, ale o výkon zákonem stanovené činnosti, která je ve veřejném zájmu. Pro dosažení naplně-

¹ TICHÝ, Luboš, ed. *Veřejná služba v České republice, Německu, Rakousku a Evropské unii: Daseinsvorsorge in der Tschechischen Republik, Deutschland, Österreich und in der Europäischen Union*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2007. 70-86 s. ISBN 978-80-85889-96-3.

² POUPEŘOVÁ, Olga. *Regulace médií*. Praha: Leges, 2010. Student (Leges). 82 s. ISBN 978-80-87212-48-6.

³ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualiz. a upr. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. 253-262 s. ISBN 978-80-7478-002-8.

ní takové služby je nutné sledovat obecné zájmy a zájmy společnosti a upřednostňovat je před zájmy soukromými. Poskytování veřejné služby je pro veřejnoprávní média zákonnou povinností.⁴

Svou formou věcných a osobních prostředků, se kterými veřejnoprávní média nakládají s cílem naplnění zákonem stanovené veřejné služby a spolu s tím, že prostřednictvím jejich činností je plněn veřejný úkol pro neurčitý okruh uživatelů, se veřejnoprávní média v ČR nejlíže podobají veřejnému ústavu. Zákonem svěřené úkoly naplňují svou činností především jejich zaměstnanci.⁵

⁴ POUPEROVÁ, Olga. *Regulace médií*. Praha: Leges, 2010. Student (Leges). 85 s. ISBN 978-80-87212-48-6.

⁵ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualiz. a upr. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. 309 s. ISBN 978-80-7478-002-8.

2. Média veřejné služby v ČR

V dnešní společnosti plní média několik úloh. Nejčastěji k nim řadíme cíle informovat, přesvědčovat, vzdělávat a bavit. Média veřejné služby fungují v různých formách ve všech zemích světa a není tedy možné uplatnit jednotnou definici, která by odpovídala všem koncepcím. Pro posouzení, zda veřejnoprávní média plní úkol poskytování veřejné služby, a s tím spojený veřejný zájem, je nutné vycházet především z právní úpravy konkrétního státu. Hlavním úkolem médií veřejné služby je poskytovat všeobecné, ověřené, vyrovnané a objektivní informace.

Struktura médií v České republice se řadí mezi duální. To znamená, že se v ČR nachází jak média veřejné služby, tak i média soukromá, známá pod označením komerční. Veřejnoprávní média v ČR jsou hromadné sdělovací prostředky, které jsou zřízeny zákonem. Svou výrobou a poskytováním televizního a rozhlasového vysílání mají naplňovat veřejný zájem. Kritériem veřejného zájmu rozhlasového a televizního vysílání je míra zastoupení pořadů ve veřejném zájmu a pořadů vlastní tvorby, zpřístupnění pořadů osobám se zrakovým a sluchovým postižením a přizpůsobení programu vysílání pro neodkladná oznámení při naléhavých událostech.⁶

Podle Šmída, ale i mnohých dalších autorů a pracovníků v oboru médií, je účelem veřejnoprávních sdělovacích prostředků poskytovat prostor pro vytváření mnohostranného veřejného mínění, plnit funkci kontroly veřejné moci a očekává se od nich, že vzbudí veřejnou diskuzi a poskytnou prostor pro co nejširší škálu názorů.⁷

Mezi veřejnoprávní média ČR patří Český rozhlas, Česká televize a částečně také Česká tisková kancelář. Tato média jsou provozována na základě příslušného zřizovacího zákona a jsou tímto zákonem vázána, z tohoto důvodu jsou často označovány jako provozovatelé ze zákona.

2.1 Česká tisková kancelář

Nejstarším poskytovatelem veřejnoprávních médií je Česká tisková kancelář (zkráceně ČTK). Její počátky sahají již do období první světové války, kdy vznikla

⁶ § 54a zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-05].

⁷ ŠMÍD, Milan. *Média, internet, TV Nova a já*. Praha: ISV, 2000. Média. 53-59 s. ISBN 80-85866-69-2.

Česká tisková kancelář ve Washingtonu, následně v roce 1916 založil T. G. Masaryk ČTK také v Londýně. Tyto instituce položily základy pro Československou tiskovou kancelář v Praze zřízenou předsednictvem Národního výboru společně s Československou republikou dne 28. října 1918. Během jednoho roku byly otevřeny pobočky nejen v Brně a v Plzni, ale také ve slovenských Košicích a Užhorodu. Zprávy byly z počátku distribuovány pomocí armádních vysílaček, později rozhlasovou stanicí.⁸

Od dvacátých let minulého století zajišťovala ČTK telefonické spojení se zahraničními zpravodaji a získané informace předávala rozhlasovému vysílání Radiojournal. V roce 1925 se zpravodajské relace vysílaly přímo z budovy ČTK. K prvnímu vysílání do zahraničí došlo v roce 1937. To bohužel netrvalo dlouho a přerušila je druhá světová válka. Zdrojem zahraničního zpravodajství se v té době stalo německé Deutsche Nachrichten Büro a domácí zpravodajství podléhalo kontrole protektorátní vlády a nacistických úřadů, výjimkou bylo pouze zpravodajství z kultury. Naštěstí stále fungovala ČTK v Londýně a od roku 1940 také v New Yorku, se kterými spolupracovali zpravodajské služby z Paříže, Říma, Bělehradu i Sofie. K obnově vysílání do zahraničí došlo v roce 1946. Opět nemá dlouhého trvání, tentokrát trvá pouze dva roky, když domácí i zahraniční zpravodajství je opět cenzurováno. Až do roku 1989 je ČTK využívána jako prostředek propagace komunistické strany.⁹

Po rozpadu Československé republiky je majetek Československé tiskové kanceláře¹⁰ převeden na nově vzniklou Českou tiskovou kancelář. ČTK je dle účinných právních předpisů zřízena zákonem č. 517/1992 Sb., Česní národní rady o České tiskové kanceláři a její základní náplní je „poskytovat objektivní a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů“¹¹. Hlavní náplní je tedy zprostředkování slovního i obrazového zpravodajství z České republiky i ze zahraničí, a to jak v tištěné, tak i v elektronické formě. Vedle zpravodajství v českém i anglickém jazyce spravuje ČTK

⁸ *Dějiny českých médií v datech: rozhlas, televize, mediální právo*. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0632-1.

⁹ VACKOVÁ, Barbora. *Média veřejné služby*. *Revue pro média: Časopis pro kritickou reflexi médií* [online]. Brno: Spolek přátel pro vydávání časopisu HOST, 2005, 2004(7) [cit. 2020-03-07]. Dostupné z: http://rpm.fss.muni.cz/Revue/Heslar/media_verejne_sluzby.htm

¹⁰ Ve znění § 4 zákona č. 136/1991 Sb., o rozdělení působnosti mezi Českou a Slovenskou Federativní Republikou a Českou republikou a Slovenskou republikou ve věcech tisku a jiných informačních prostředků.

¹¹ Zákon č. 517/1992 Sb., České národní rady o České tiskové kanceláři. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 29.2.2020].

také elektronický archiv všech tištěných deníků a mnoha dalších periodik vycházejících v České republice, včetně dokumentační databáze. Pro zajištění aktuálního zpravodajství má ČTK rozvětvenou síť poboček nejen v České republice, ale také ve vybraných městech Evropy. Vzhledem k tomu, že ČTK nesmí provozovat rozhlasové ani televizní vysílání a ani nesmí mít žádnou finanční účast na obchodním vlastnictví fyzických nebo právnických osob, které rozhlasové nebo televizní vysílání provozují, plní svou funkci veřejnosti tím, že za úplatu předává slovní i obrazové zpravodajství mediím a dalším fyzickým i právnickým osobám. Získané informace tak ve veřejném zájmu poskytuje tisku a/nebo pro rozhlasové a televizní vysílání.¹² Součástí ČTK je Akademie ČTK, která nabízí kurzy nejen pro své zaměstnance, ale také pro širokou veřejnost. Cílem kurzů je osvětlit a přiblížit práci novinářů či zpravodajů.

Vzhledem k nastalé mimořádné situaci v ČR související s pandemií onemocnění COVID-19 jsou zpravodajské informace přímo od ČTK dostupné také pro širokou veřejnost na webových stránkách *ceskenoviny.cz*.

Ze své podstaty činnosti je ČTK veřejnoprávním médiem. Vymyká se však způsobem financování, které není uskutečňováno prostřednictvím příspěvku ze státního rozpočtu ani jiných veřejných zdrojů, ale je zajištěno prodejem informací.¹³

2.2 Český rozhlas

Počátky Českého rozhlasu spadají až do roku 1923, kdy na území Československa začal vysílat Radiojournal, československé zpravodajství radiotelefonické, spol. s r.o. Od samého počátku byly zdrojem jeho příjmu poplatky za vlastnictví rozhlasového přijímače. Přesto získal poslech rozhlasu takřka ihned důležitý význam ve společenské i politické rovině a jako šířitel informací se stal významným prvkem historických událostí na našem území.¹⁴

Již rok po založení se uskutečnilo první vysílání v anglickém jazyce, které bylo určeno pro zahraniční posluchače. Na konci třicátých let bylo registrováno přes milion

¹² Česká tisková kancelář: *ČTK oslavila 100 let od svého založení 28. 10. 2018* [online]. Praha, 2018 [cit. 2020-02-27]. Dostupné z: https://www.ctk.cz/o_ctk/historie/

¹³ POUPEŘOVÁ, Olga. *Regulace médií*. Praha: Leges, 2010. Student (Leges). 95 s. ISBN 978-80-87212-48-6.

¹⁴ Český rozhlas: *O rozhlase* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-02-28]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/o-rozhlase-7752675>

majitelů rozhlasových přijímačů a program rozhlasu obsahoval naučné pořady, sportovní reportáže, vážnou hudbu i kabaret. Rozvoj trval pouze do roku 1939, kdy vznikl Protektorát Čechy a Morava. V tomto roce došlo ke sloučení rozhlasu se skupinou německého protektorátního vysílání Sendegruppe Böhmen und Mähren. Během druhé světové války vysílala československé exilová vláda z Washingtonu, Londýna či Moskvy a za poslech takového vysílání byly stanoveny vysoké tresty. Na konci druhé světové války se stal rozhlas důležitým aktérem Pražského povstání. Vše začalo dne 5. května 1945 na výzvu, že se v prostorech ČRo střelí a ať jim lid přijde na pomoc. V roce 1948 byl rozhlas zestátněn komunistickou stranou a na dalších čtyřicet let se stal prostředkem propagandy této strany.¹⁵

Současný Český rozhlas je zřízen zákonem č. 484/1991 Sb., České národní rady o Českém rozhlasu a jeho náplní je „*poskytovat službu veřejnosti tvorbou a šířením rozhlasových programů, popřípadě dalšího multimediálního obsahu a doplňkových služeb na celém území České republiky a do zahraničí*“¹⁶.

Mezi stanice Českého rozhlasu s celostátním dosahem vysílání patří již tradiční zpravodajsko-publicistický Radiožurnál, kulturně zaměřená stanice Vltava a analyticko-publicistická stanice Plus. Dalšími jsou digitální stanice Dvojka, Radio Wave, Radio Junior, D-dur, Jazz a internetový stream Rádio Retro. Vedle celoplošného rozhlasového vysílání přenáší Český rozhlas relace v šesti světových jazycích do zahraničí a provozuje regionální vysílání ve všech krajích České republiky.¹⁷ Český rozhlas je aktivní na sociálních sítích Facebook a Twitter, má aplikace pro mobilní systémy iOS a Android. V roce 2009 vznikly webové stránky *irozhlas.cz*, kde jsou zpřístupňovány informace z produkce Českého rozhlasu.¹⁸

Mimo to je také pořadatelem hudebních soutěží i festivalů (*Prix Bohemia Radio, Concerto Bohemia, Concertino Praga*), zřizovatelem Nadačního fondu Českého rozhla-

¹⁵ KRUPÍČKA, Miroslav a Dita KŘÍŽOVÁ. *Historie rozhlasu v kostce* [online]. 25.10.2017 [cit. 2020-03-07]. Dostupné z: <https://temata.rozhlas.cz/historie-rozhlasu-v-kostce-7983541>

¹⁶ § 2 zákona č. 484/1991 Sb., České národní rady o Českém rozhlasu ve znění pozdějších předpisů. In: Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-02-28].

¹⁷ Český rozhlas: *O rozhlase* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-02-28]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/o-rozhlase-7752675>

¹⁸ JEŽEK, Vlastimil a Jan JIRÁK. *Média a my*. V Praze: Akademie múzických umění, 2014. Management umění – umění managementu. 83-84 s. ISBN 978-80-7331-304-3.

su na podporu nevidomým a jeho součástí je Symfonický orchestr Českého rozhlasu, Dětský pěvecký sbor a další organizace.¹⁹

2.3 Česká televize

Od roku 1947 usiloval Československý rozhlas o vytvoření televizního studia. První vysílání Československé televize se však zadařilo až 1. května 1953. Následovalo vysílání v rozsahu tří dnů v týdnu, kdy vždy od sedmi hodin večer mohli uživatelé sledovat pořad s názvem *Posloucháte Rozhlasové noviny*. Od roku 1955 byly relace označeny za pravidelné, a kromě pondělí se vysílalo celý týden. V tomto roce byl také stanoven první televizní poplatek, který činil patnáct korun československých. Bylo zahájeno vysílání z televizního studia v Ostravě a o rok později také z Brna. Každodenní vysílání se datuje od 29. prosince 1958, kdy se v pondělky vysílalo z Bratislavy. V roce 1959 se Československá televize od Československého rozhlasu osamostatnila. Stala se tak samostatnou organizací, ovšem nadále zůstala podřízena státu. Zákon o Československé televizi z roku 1964 dokonce stanovil, že Československá televize je státní organizací, která podléhá vládě. Podle tohoto zákona bylo hlavním úkolem televize provádět politickou činnost a výchovnou práci na podporu československé komunistické strany.²⁰

Po rozpadu Československa byl majetek Československé televize²¹ převeden na Českou televizi, která je zřízena zákonem č. 483/1991 Sb., České národní rady o České televizi. Její hlavní náplní je podle zákona „*poskytovat službu veřejnosti tvorbou a šířením televizních programů, popřípadě dalšího multimediálního obsahu a doplňkových služeb na celém území České republiky za účelem naplňování demokratických, sociálních a kulturních potřeb společnosti a potřeby zachovat mediální pluralitu*“²².

Televizní přenosy jsou zajištěny nejen z Kavčích hor na Praze 4, ale také z televizních studií v Brně a v Ostravě. V současné době probíhá vysílání České televize na

19 Český rozhlas: *O rozhlase* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-02-28]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/o-rozhlase-7752675>

²⁰ VACKOVÁ, Barbora. *Média veřejné služby. Revue pro média: Časopis pro kritickou reflexi médií* [online]. Brno: Spolek přátel pro vydávání časopisu HOST, 2005, 2004(7) [cit. 2020-03-07]. Dostupné z: http://rpm.fss.muni.cz/Revue/Heslar/media_verejne_sluzby.htm

²¹ ve znění zákona č. 36/1993 Sb., České národní rady o některých opatřeních v oblasti rozhlasového a televizního vysílání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-02-28].

²² § 2 zákona č. 483/1991 Sb., České národní rady o České televizi ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-02-28].

šesti programech, kterými jsou ČT1, ČT2, ČT24, ČT Sport, ČT :D a ČT art. Dne 23. března 2020 byl, s ohledem na náhlou situaci v ČR související s pandemií viru SARS-CoV-2 způsobující onemocnění COVID-19, která si vyžádala domácí karanténu obyvatel, spuštěn nový program ČT3. Ten je určen především seniorům a jedná se o provizorní vysílání, které probíhá denně od 9:00 do 17:25. Obsahem programu jsou tematické magazíny, pořady z televizního fondu a základní informační servis, který je přizpůsoben nejstarší skupině obyvatel.

Česká televize je aktivní na sociálních sítích a nechybí ani internetové *iVysílání*. Zde je možné sledovat právě probíhající televizní vysílání ze všech dostupných zařízení s připojením k internetu, případně je možné dohledat archiv pořadů již odvysílaných. Dne 1. dubna 2020 byla také spuštěna internetová stránka *ČT edu* zaměřená na vzdělávání. Původně měly tyto stránky pomoci učitelům při obohacení výuky krátkými videi, nicméně vzhledem k vzniklé situaci v ČR, kdyby byly v souvislosti s pandemií mimo jiné uzavřeny základní i střední školy, se Česká televize rozhodla zpřístupnit tento web široké veřejnosti. Webové stránky *ČT edu* jsou rozděleny do jednotlivých kategorií dle stupně vzdělání od předškolního po středoškolské a do příslušných školních předmětů. Celý portál obsahuje kolem tří tisíců krátkých vzdělávacích videí.

Česká televize je členem několika mezinárodních organizací (např. *European Broadcasting Union, Public Broadcasting International, European Association of Regional Television, Euro-news, Eurosport*), účastní se pravidelně jako mediální partner několika festivalů (např. *Mezinárodního filmového festivalu Karlovy Vary, International Film Festivalu Berlin, French Film Festu*) a také každoročně pořádá mezinárodní televizní festival *Zlatá Praha*.²³

²³ Česká televize: *Základní informace o ČT* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-02-29]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/zakladni-informace-o-ct/>

3. Zákonná úprava veřejnoprávních médií v ČR

V České republice je úprava hromadných sdělovacích prostředků prováděna ústavními zákony, zákony i podzákonnými právními předpisy. Vnitrostátní úprava plně respektuje řádně uzavřené mezinárodní smlouvy a příslušné předpisy práva Evropské Unie.

Ústavním zákonem upravujícím právo na svobodu projevu a právo na informace je zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod. Představuje základ, kterým se musí řídit všechny zákonné i podzákonné předpisy upravující média v ČR. Hlavní zákonnou úpravou, která komplexně upravuje rozhlasové a televizní vysílání, je zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů.

Veřejnoprávní média jsou, jako provozovatelé ze zákona, regulována zřizovacími zákony. Ty stanovují práva a povinnosti konkrétního média veřejné služby. Kromě těchto zákonů, ale nesmíme opomenout také např. zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy nebo zákon č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích.

3.1 Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání

V zákoně č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, nalezneme základní definici pojmů mediálního práva, a vymezení práv a povinností právnických a fyzických osob při provozování rozhlasového a televizního vysílání. Znění zákona bylo celkem dvaatřicetkrát novelizováno a v současné době je rozděleno do patnácti částí.

Zákon definuje televizní a rozhlasové vysílání jako přenos pomocí elektronických komunikačních zařízení, který poskytuje pořady, další části vysílání a služby v rámci programu. Jako provozovatel televizního a rozhlasového vysílání je označována právnická nebo fyzická osoba, která takový přenos organizuje, sestavuje jeho program a má za vysílání redakční odpovědnost. Adresátem televizního a rozhlasového vysílání je anonymní masa posluchačů či diváků, nazývaných jako veřejnost, která nemůže ovlivnit začátek ani program vysílání. Rozhlasovým a televizním vysíláním není produkce, která není určena široké veřejnosti, jejím účelem není přenos pořadu a nemá stanovený vysí-

lací program (například přenos určený pro rodinné příslušníky a přátele, provoz bezpečnostních kamer a systémů, telefonní hovory, videokonference a podobně).²⁴

Druhý paragraf zákona vytyčuje parametry pro celoplošné, regionální a místní vysílání. Mezi místní vysílání patří rozhlasový a televizní přenos určený pro územně vymezenou oblast, která nesmí zahrnovat více než 1 % obyvatel ČR. Do regionálního vysílání náleží přenos oslovující v případě rozhlasového vysílání 1–70 % obyvatel ČR a v případě televizního vysílání 1–80 % obyvatel ČR. Rozhlasové vysílání s dosahem přenosu pro více než 70 % obyvatel ČR a televizní vysílání s rozsahem pro více než 80 % obyvatel ČR je považováno za vysílání celoplošné. Nalezneme zde také definici pojmů reklama, skryté obchodní sdělení, teleshopping, podprahová zvuková sdělení, teletext a dalších institutů.²⁵

Působnost zákona se dle § 3 vztahuje na právnické a fyzické osoby, které provozují rozhlasové a televizní vysílání na základě zvláštního právního předpisu, licence či registrace. Základním předpokladem pro získání licence nebo registrace k provozování vysílání je dle § 3a v první řadě splnění podmínek pro podnikání v České republice, které jsou stanoveny zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, tj. živnostenským zákonem.²⁶ Udělení licence k provozování rozhlasového nebo televizního vysílání šířeného prostřednictvím vysílačů, družic a kabelových systémů upravuje třetí část zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání.

Licencí pro rozhlasové či televizní vysílání se rozumí podnikatelské oprávnění k provozování vysílání. Toto oprávnění uděluje Rada pro rozhlasové a televizní vysílání na základě licenčního řízení. V současné době se, s ohledem na ukončení analogového televizního vysílání a plánovaný přechod rozhlasového analogového vysílání na digitální, zahajuje řízení o udělení licence pouze na žádost. Jedná se o licenční řízení s jediným účastníkem, které je upraveno v § 25 zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Základní náležitosti žádosti o licenci upravuje § 14 zákona. Žádost musí obsahovat především základní údaje o právnické či fyzické osobě, která o licenci

²⁴ POUPEŘOVÁ, Olga. *Regulace médií*. Praha: Leges, 2010. Student (Leges). 50-51 s. ISBN 978-80-87212-48-6.

²⁵ Pouze deduktivní výčet § 2 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-05].

²⁶ § 3a zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-05].

žádá, včetně údajů o všech jejich společnících, statutárních a kontrolních orgánech a jejich členech. Dále je nutno uvést výši základního kapitálu, název programu, časový a územní rozsah požadovaného vysílání, základní programovou specifikaci a obchodní i finanční plán.²⁷ Rada je povinna do 15 dnů ode dne přijetí žádosti vyzvat žadatele k opravě případných vad. Pokud je žádost bezvadná, je Rada povinna do 30 dnů ode dne jejího přijetí nařídit ústní jednání, ve kterém žadatel jako hlavní účastník navrhuje programovou skladbu vysílání.²⁸

Licenci lze udělit pouze na dobu určitou, která je pro provozování rozhlasového vysílání stanovena na maximální délku 8 let a pro provozování televizního vysílání na maximální délku 12 let. Na žádost provozovatele lze licenci jedenkrát prodloužit, nejdéle však na tutéž dobu, na kterou byla poskytnuta licence původní. O prodloužení doby platnosti licence rozhoduje Rada ve zkráceném řízení, nejpozději do 60 dnů od doručení žádosti. Podmínky prodloužení a důvody případného zamítnutí žádosti o prodloužení licence jsou uvedeny v § 12 zákona. Obecně lze říci, že Rada pro rozhlasové a televizní vysílání provozovateli licenci neudělí, jestliže žadatel není bezúhonný, bylo o něm v předcházejících pěti letech pravomocně rozhodnuto, že závažným způsobem porušil povinnosti žadatele nebo provozovatele vysílání, nebo pokud došlo ke změně kmitočtového plánu, což znemožňuje požadovaný rozsah vysílání. Pro udělení licence je nutné získat alespoň devět hlasů členů Rady.²⁹

K zánik licence dochází plynutím doby, na kterou byla licence udělena, žádostí jejího provozovatele, rozhodnutím Rady, zánikem právnické osoby nebo smrtí fyzické osoby, které byla licence udělena, případně rozhodnutím soudu o trestu zrušení právnické osoby nebo trestu zákazu činnosti.³⁰

Čtvrtá část zákona upravuje řízení o udělení registrace k převzatému rozhlasovému a televiznímu vysílání prostřednictvím elektronických komunikací, kdy takovým

²⁷ §14 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-05].

²⁸ § 25 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-05].

²⁹ CHALOUPKOVÁ, Helena. *Mediální právo: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. 118-122 s. ISBN 978-80-7400-725-5.

³⁰ § 24 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-05].

vysíláním se rozumí příjem původního rozhlasového a televizního vysílání a jeho úplné a nezměněné šíření veřejnosti (držitelem registrace je např. *O2 Czech Republic a.s.*, *T-Mobile Czech Republic a.s.*, *UPC Česká republika, s.r.o.*, *DIGI CZ s.r.o.*)³¹. Řízení se zahajuje přihláškou podanou Radě pro rozhlasové a televizní vysílání. Přihláška musí obsahovat základní údaje o právnické či fyzické osobě, včetně údajů o všech jejich společnících, statutárních a kontrolních orgánech a jejich členech. Dále je nutno uvést výši základního kapitálu, název programu, programovou specifikaci, časový a územní rozsah požadovaného vysílání a údaje o oprávnění k šíření programu původního vysílání. Rada je povinna v případě vad do 15 dnů vyzvat k jejich nápravě nebo do 30 dnů od přijetí přihlášky ve věci rozhodnout. Na rozdíl od licence se registrace uděluje na dobu neurčitou. Zamítnou přihlášku k registraci je Rada oprávněna pouze v případě, kdy žadatelé v předcházejících pěti letech byla odejmuta licence či registrace pro porušování zákona, žadatel byl pravomocně odsouzen nebo pokud by převzatým vysíláním došlo k porušení zákona. Zánik platnosti registrace nastává jejím zrušením na žádost provozovatele převzatého vysílání, rozhodnutím Rady, zánikem právnické osoby nebo smrtí fyzické osoby, které byla registrace udělena, případně rozhodnutím soudu o trestu zrušení právnické osoby nebo trestu zákazu činnosti.³²

Práva a povinnosti provozovatelů vysílání jsou specifikovány v páté části zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Všichni provozovatelé mají ze zákona právo na provozování svobodného a nezávislého vysílání, jehož úkolem je poskytovat objektivní a vyvážené informace, které jsou nezbytné pro svobodné vytváření názorů. Z tohoto důvodu je podstatné, aby byla zajištěna nestrannost a vyváženost ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech a programová skladba byla úměrná pro všechny obyvatele s ohledem na rozdíly věku, pohlaví, barvy pleti, víry a náboženství, politického smýšlení, národnosti a etnického nebo sociálního původu.³³

³¹ Rada pro rozhlasové a televizní vysílání: Povinně zveřejňované seznamy. *Seznam provozovatelů vysílání a licenčních podmínek (licence), provozovatelů převzatého vysílání (registrace), poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání a samoregulačních orgánů (evidence)* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.rtvv.cz/cz/static/prehledy/povinne-zverejnovane-seznamy.htm>

³² ROZEHNAL, Aleš. *Mediální právo*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). 117-119 s. ISBN 978-80-7380-549-4.

³³ § 32 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-05].

Zákon stanovuje také technické a obsahové požadavky na vysílání. Mezi technické povinnosti provozovatelů vysílání patří zejména spravovat vysílání svým jménem, na vlastní účet a vlastní odpovědnost, upozorňovat na nevhodnost některých pořadů pro děti a mladistvé a povinnost provozovatelů celoplošného vysílání zprostředkovat určité procento vysílaných programů pro osoby se sluchovým či zrakovým postižením. K obsahovým povinnostem provozovatelů vysílání patří povinnost chránit děti a mladistvé, tedy omezit v době od 6 hodin ráno do 10 hodin večer pořady a upoutávky, které by mohly ohrozit jejich mravní vývoj. Dále dbát během vysílání na zachování morálky a etiky a zamezit jakékoliv diskriminaci či vytváření předsudků. Provozovatelé jsou také povinni podporovat evropský filmový průmysl, a to vyhrazením části svého vysílacího času pro evropskou a nezávislou tvorbu.³⁴ Zákon v § 54a mimo jiné stanovuje podmínku, podle které nesmí být jedna právnická či jedna fyzická osoba držitelem více než dvou licencí na celoplošné rozhlasové nebo televizní vysílání najednou. Zároveň se zakazují majetkové podíly provozovatelů celoplošného vysílání na podnikání jiných provozovatelů celoplošného vysílání či sloučení provozovatele vysílání s licenci s provozovatelem vysílání ze zákona. Touto podmínkou má být zajištěna především rozmanitost informací a pluralita televizního a rozhlasového vysílání.³⁵

Poměrně podrobně je v zákoně pro rozhlasové a televizní vysílání upraveno vysílání obchodního sdělení. Všichni provozovatelé jsou povinni vyhodnocovat, zda zařazená obchodní sdělení nejsou zakázána. Obchodní sdělení musí být snadno rozpoznatelná, nesmí podporovat chování ohrožující zdraví či bezpečnost, nesmí obsahovat skryté podprahové sdělení, nesmí snižovat lidskou důstojnost či diskriminaci a nesmí mravně ohrožovat děti či mladistvé.³⁶ Povinností všech provozovatelů vysílání je také dostatečně rozlišit program vysílání od reklamy a teleshoppingu. V četnosti vysílání reklamy a teleshoppingu už dochází v zákoně k rozdílu mezi provozovatelem vysílání na základě licence a provozovatelem vysílání ze zákona. Obecně lze říci, že veřejnoprávní média jsou oproti komerčním vysílatelům co do vysílání reklamního sdělení značně omezena. Za-

³⁴ CHALOUPKOVÁ, Helena. *Mediální právo: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. 127-147 s. ISBN 978-80-7400-725-5.

³⁵ § 54a zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-05].

³⁶ Pouze demonstrující výčet § 48 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-05].

tímco provozovatelé televizního vysílání s licenci mohou filmy, kinematografická díla a zpravodajské pořady přerušovat reklamním sdělením každých 30 minut a jsou při tom omezena maximálním denním rozsahem 2 % vysílacího času, provozovatelé televizního vysílání ze zákona mohou vkládat reklamy pouze v přestávkách mezi pořady, případně do přirozené přestávky pořadu (nastávají např. u soutěží, sportovních pořadů a divadelních představení), jejich maximální denní rozsah je stanoven na 0,5 % vysílacího času a teleshopping je zcela zakázán. Úprava rozhlasového televizního vysílání je obdobná. Pro rozhlasové vysílání je v případě komerčních médií stanoven denní limit pro reklamu a teleshopping na maximálních 25 % vysílacího času a zpravodajské pořady nesmí být přerušeny v úseku kratším než 30 minut. Veřejnoprávní média nesmí při místním vysílání přesáhnout reklamou a teleshoppingem 5 minut celkového denního vysílacího času a pro celoplošné vysílání je limit stanoven na pouhé 3 minuty z celkového denního vysílacího času.³⁷

V případě porušení povinností provozovatele vysílání, je Rada pro rozhlasové a televizní vysílání oprávněna, takové porušení sankcionovat. Konkrétní druhy přestupků jsou taxativně vymezeny v § 60 zákona o provozování rozhlasové a televizního vysílání. V případě, že se jedná o zvláště významný přestupek, kterým je například podněcování k nenávisti, ohrožení fyzického, psychického či mravního vývoje dětí a mladistvých nebo opakované porušování licenčních a registračních podmínek, je Rada oprávněna přistoupit rovnou k udělení správního trestu. V ostatních případech, které nejsou zákonem specifikovány jako přestupky způsobené zvláště závažným způsobem, zasílá před uložením sankce Rada jako první krok upozornění s uvedením lhůty k nápravě. Upozornění obsahuje poučení provozovatele, že opakování může vést k uložení sankce. Druhy správních trestů se liší především podle způsobu porušení povinnosti a také podle druhu provozovatele. Všem provozovatelům vysílání může Rada udělit pokutu, jejíž výše je stanovena od 1 000 Kč do 10 000 000 Kč. Udělení pokuty je vázáno subjektivní lhůtou, která je jeden rok ode dne prokázání nedodržení povinnosti a objektivní lhůtou, která trvá po dobu dvou let ode dne porušení povinnosti. Provozovateli vysílání s licenci a provozovateli převzatého vysílání může být za určitých podmínek úplně nebo částečně odejmuta licence či zrušena registrace. Provozovatelé vysí-

³⁷ CHALOUPKOVÁ, Helena. *Mediální právo: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. 152-154 s. ISBN 978-80-7400-725-5.

lání mohou proti rozhodnutí Rady o udělení sankce podat žalobu k Městskému soudu v Praze, a to v případě pokuty do dvou měsíců a v případě odnětí licenci či zrušení registrace do 30 dnů od doručení písemného vyhotovení rozhodnutí Rady.³⁸

Přestože od roku 2012, kdy bylo v ČR ukončeno analogové televizní vysílání³⁹, bylo znění zákona č. 231/2001 Sb. již sedmkrát novelizováno, současné znění zákona stále obsahuje úpravu především této formy vysílání. Do původní zákonné úpravy, která vznikla v době analogového rozhlasového i televizního vysílání, je pouze postupně doplňováno znění upravující vysílání digitální. V některých ustanoveních zákona přitom není stanoveno, zda se znění použije při vysílání pouze analogovém, při vysílání pouze digitálním či v obou případech. To vede k nepřehlednostem, které jsou bez příslušného právního komentáře někdy zavádějící.

Na základě nařízení vlády č.199/2018, o Technickém plánu přechodu zemského digitálního televizního vysílání ze standardu DVB-T na standard DVB-T2, má dojít od listopadu roku 2019 s předpokládaným termínem do konce roku 2021 k velmi náročné již druhé digitalizaci televizního vysílání v ČR. Nařízení vlády implementuje rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/899 ze dne 17. května 2017, o využívání kmitočtového pásma 470–790 MHz v Evropské unii. Důvodem přechodu z digitální formy DVB-T, která byla v ČR dokončena na začátku roku 2012, na novou formu DVB-T2 je zejména uvolnění kmitočtových pásem pro potřeby vysokorychlostních datových sítí. Veřejně se spekuluje, že v roce 2025 by také veškeré rozhlasové vysílání mělo být převedeno z analogového na digitální. Český rozhlas od 1. listopadu 2019 pokrývá prostřednictvím digitálního rozhlasového vysílání DAB+ již 80 % populace.⁴⁰ Tento přestup, který by pro digitální rozhlasové vysílání znamenal nutnost pořízení nových rozhlasových přijímačů, se ale nelíbí soukromým rozhlasovým stanicím, které se obávají ztráty posluchačů.

³⁸ ROZEHNAL, Aleš. *Mediální právo*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). 167-175 s. ISBN 978-80-7380-549-4.

³⁹ Analogové vysílání bylo v ČR oficiálně ukončeno dne 12.2.2012 vypnutím analogových vysílačů Jeseňík - Praděd a Zlín – Tlustá hora.

⁴⁰ VOJTĚCHOVÁ, Martina. *Český rozhlas rozšiřuje digitální DAB+ na 80 % populace*. MediaGuru.cz [online]. 1.11.2019 [cit. 2020-03-30]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2019/10/cesky-rozhlas-rozsiruje-digitalni-dab-na-80-populace/>

Digitální vysílání, které přineslo mimo jiné stabilitu v přenosu, která není ovlivněna počasím ani jinými okolními vlivy, je reakcí na neustále se zvyšující požadavky diváků a posluchačů na kvalitu obrazu i zvuku. Navrácení k analogovému televiznímu vysílání je tedy velmi nepravděpodobné a přechod na rozhlasové digitální vysílání je pouze otázkou času.

3.2 Zřizovací zákony veřejnoprávních médií

Veřejnoprávní média jsou označována jako provozovatelé ze zákona. Jejich činnost upravují zřizovací zákony, které kromě zřízení média stanovují tomuto médiu povinnosti a úkoly k naplňování veřejné služby. Zřizovací zákony jsou zvláštními právními předpisy a jako takové mají vždy aplikační přednost před právními předpisy obecnými.

Vedle zřizovacích zákonů si veřejnoprávní média blíže definují své zásady a úkoly k naplnění veřejné služby prostřednictvím vlastní normotvorby. Kodexy a Statuty mají formu vnitřních předpisů a jsou závazné především pro zaměstnance a spolupracovníky veřejnoprávních médií.

3.2.1 Zákon o České tiskové kanceláři

Česká tisková kancelář je zřízena zákonem č. 517/1992 Sb., který nebyl od svého vydání, dne 15. 11. 1992, nijak novelizován. Ač byla jeho účinnost stanovena ke dni 1. ledna 1993, setkáme se v jeho znění ještě s orgánem České národní rady, kterou ke dni 1. ledna 1993 nahradila Poslanecká sněmovna ČR. Níže uvedený text již tuto změnu názvu orgánů zákonodárné moci reflektuje.

Česká tisková kancelář je svou formou právnickou osobou a zapisuje se do obchodního rejstříku. Hospodáří s vlastním majetkem, není odpovědná za dluhy státu a stát není odpovědný za dluhy ČTK. Hlavním úkolem ČTK je zajištění všeobecných a nestranných informací a jejich následné poskytnutí hromadným sdělovacím prostředkům, čímž podporuje veřejnost při vytváření svobodného názoru.⁴¹

⁴¹ § 1 - § 3 zákona č. 519/41992 Sb., České národní rady o České tiskové kanceláři. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 29.2.2020].

Oprávnění jednat jménem ČTK přísluší řediteli volenému Radou České tiskové kanceláře. Funkční období ředitele je šest let a jeho funkce je neslučitelná s politickými funkcemi a funkcemi v politických stranách či hnutích. Nepřipouští se jakýkoliv obchodní či finanční užitek, který by mohl vést k ovlivnění neutrálního a objektivního rozhodování ředitele ČTK. Je zakázán také vlastnický nebo pracovněprávní vztah ředitele ČTK a jeho osob blízkých na provozování hromadných sdělovacích prostředků.⁴²

Kontrolním a dozorčím orgánem je sedmičlenná Rada České tiskové kanceláře, která je volena členy Poslanecké sněmovny ČR (viz kapitola 4.1.2 Rada České tiskové kanceláře). Hlavním příjmem ČTK je prodej zpravodajských a ostatních služeb, které ČTK vykonává. Není zakázána ani jiná podnikatelská činnost, kterou zákon nijak nedefinuje.

3.2.1.1 Kodex ČTK

ČTK vedle zákonné úpravy a Kodexu také považuje za závazné ještě své motto, kterým je „*spolehlivost, rychlost a nezávislost*“. Dále svou misi, podle které má svým klientům a veřejnosti poskytovat důležité objektivní informace. Svou vizi, podle které je hospodářsky soběstačná, inovativní a technicky vyspělá agentura se službami, které pružně reagují na potřeby klientů a společnosti. ČTK má vlastní zpravodajství, které je založené na spolehlivých, důvěryhodných, rychlých, nezávislých, ověřených, věcných, multimediálních a kvalitních informacích. V neposlední řadě má také svůj cíl, podle kterého je ČTK pamětní knihou dění v České republice i ve světě a poskytuje svým klientům takovou službu, kterou mohou pokládat za součást svých zpravodajských redakcí a informačních pracovišť.⁴³

Hlavním bodem Kodexu ČTK je nezávislost a nestrannost jeho zpravodajství, tedy všech textových zpráv, fotografií, zvuků, videí, databází, ale také webových stránek. ČTK vyžaduje po všech svých zpravodajích, redaktorech, fotoreportérech a externích spolupracovnících vysokou profesionalitu, odpovědnost za objektivní informace a plně-

⁴² ROZEHNAL, Aleš. Mediální právo. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). 79–80 s. ISBN 978-80-7380-549-4.

⁴³ Česká tisková kancelář. *Kodex ČTK* [online]. Praha, 2018 [cit. 2020-03-08]. Dostupné z: https://www.ctk.cz/o_ctk/kodex/

ní etického standardu. Všechny zprávy musí být ověřené a musí u nich být uveden zdroj informací.

Redaktoři jsou povinni respektovat a chránit práva osob na soukromí a nesmějí získávat informace ani fotografie nebo jiný zpravodajský materiál formou zastrašování, obtěžování nebo vytrvalého pronásledování. Výjimkou může být skrytá kamera, kterou je možné používat pouze v případě, že její užití lze spojit s veřejným zájmem a je schváleno šéfredaktorem. Pro případy, kdy informaci nelze získat jinak, je možné využít anonymních zdrojů. Taková informace nesmí být obviněním, názorem či pouhou spekulací. Důvěrné zdroje informací a jejich identitu jsou redaktoři povinni chránit. Redaktor je povinen předkládat zprávy tak, aby nebyly ovlivněny jeho soukromými nebo obchodními zájmy. V případě, že dojde ke střetu zájmů mezi redaktorem a získávanou informací, je redaktor povinen o takové skutečnosti informovat svého nadřízeného a šéfredaktora. Je povinen řídit se jejich pokyny a v případě dočasného převedení nesmí zamlčet již získané informace.

Zaměstnanci ani externí pracovníci ČTK nesmí přijmout žádný druh poskytované výhody, která by mohla ovlivnit nezávislost jejich zpravodajství. O sponzoringu, výjimečných darech či pozváních rozhoduje šéfredaktor. Je také zakázáno, aby zaměstnanci a externí pracovníci ČTK vyvíjeli politickou činnost a zveřejňovali své názory a postoje na internetu a sociálních sítích v podobě, která by mohla ohrozit pověst nestrannosti ČTK.⁴⁴

3.2.1.2 Statut ČTK

Současný Statut ČTK, který byl vydán dne 29. ledna 2009, je sedmistránkový dokument a má celkem 11 článků.⁴⁵

První článek obsahuje název, povolenou zkratku a překlad oficiálního názvu ve třech jazycích (anglicky, německy a francouzsky). Sídlem ČTK je hlavní město Praha. Ve druhém článku je upraven emblém, kterým je symbol zeměkoule, v jejímž středu je nápis ČTK. Další články Statutu vychází ze zákona o ČTK a Kodexu ČTK. Věnují se právnímu postavení, majetkové úpravě, poslání ČTK, ale také definici nezávislosti

⁴⁴ Česká tisková kancelář. *Kodex ČTK* [online]. Praha, 2018 [cit. 2020-03-08]. Dostupné z: https://www.ctk.cz/o_ctk/kodex/

⁴⁵ *Statut ČTK*. Dostupné z: https://www.ctk.cz/o_ctk/vyrocní_zpravy/

zpravodajství ČTK, právu veřejnosti na kontrolu, zásadám organizace, postavením zaměstnanců a způsobu hospodaření.

Článek osm, který upravuje zásady organizace, poprvé zmiňuje stálý poradní orgán generálního ředitele ČTK, kterým je grémium. Členové jsou jmenováni a odvoláváni generálním ředitelem. Podrobnější organizační strukturu ČTK upravuje organizační řád.

3.2.2 Zákon o Českém rozhlasu

Český rozhlas je zřízen zákonem č. 484/1991 Sb., který byl již osmkrát novelizován, naposledy v roce 2015. Níže uvedený text vychází ze zákona ve znění pozdějších předpisů.

Stejně jako ČTK je Český rozhlas právnickou osobou, avšak na rozdíl od ČTK není zapsán v obchodním rejstříku. ČRo disponuje vlastním majetkem, není odpovědný za dluhy státu a stát není odpovědný za dluhy Českého rozhlasu. Dle zákona poskytuje ČRo veřejnou službu v oblasti rozhlasového vysílání zejména poskytováním objektivních, ověřených, vyvážených a všestranných informací, výrobou a vysíláním zpravodajských, publicistických, dokumentárních, uměleckých, dramatických, sportovních, zábavných a vzdělávacích pořadů, výrobou a vysíláním pořadů pro děti a mládež, vytvářením a šířením programů s vyváženou nabídkou programů pro všechny skupiny obyvatel, rozvíjením kulturní identity obyvatel ČR a přispíváním k právnímu vědomí obyvatel ČR.⁴⁶

Zákon udává ČRo povinnost provozovat tři celoplošné rozhlasové programy, kdy podle tohoto zákona se celoplošným vysíláním rozumí příjem vysílání alespoň pro 95 % obyvatel ČR. Dále má povinnost provozovat rozhlasový program zaměřený výlučně na zpravodajství, publicistiku a vzdělávací pořady, poskytovat alespoň na jednom programu vysílání po dvacet čtyři hodin denně, provozovat rozhlasové programy regionálních studií, provozovat na jednom rozhlasovém programu vysílání do zahraničí, vytvářet archivní fond, řídit síť vlastních zpravodajů, vysílat domácí i zahraniční tvorbu a vyvíjet

⁴⁶ § 2 zákona č. 484/1991 Sb., České národní rady o Českém rozhlasu ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-02-28].

činnost v oblastech nových vysílacích technologií. Rozsah kmitočtů a způsob jednotlivých vysílání je upraven zákonem.⁴⁷

Oprávnění jednat jménem ČRo přísluší generálnímu řediteli, kterého na základě výsledků výběrového řízení volí Rada Českého rozhlasu na šestileté období. Rada Českého rozhlasu je devítičlenným kontrolním orgánem ČRo, jehož členy volí Poslanecká sněmovna ČR. Řádným kandidátem na funkci generálního ředitele ČRo je dle zákona bezúhonný občan České republiky, způsobilý k právním úkonům, který má trvalý pobyt na území ČR. Generální ředitel musí splňovat stejné předpoklady jako člen Rady ČRo stanovené v § 5 zákona o ČRo (viz kapitola 4.1.3 Rada Českého rozhlasu) a nesmí být generálním ředitelem ČT nebo ředitelem ČTK. Dále nesmí být členem politické strany či hnutí a není přípustné, aby generální ředitel Českého rozhlasu měl jakýkoliv finanční či obchodní užitek, který by mohl mít vliv na jeho neutrálnost či ovlivnit objektivitu jeho rozhodování. Je zakázán vlastnický, pracovněprávní nebo členský vztah generálního ředitele a osob jemu blízkých, který byl působil v Českém rozhlasu nebo v odvětví hromadných sdělovacích prostředků. S předchozím souhlasem Rady ČRo generální ředitel zřizuje a zrušuje rozhlasová studia a jmenuje a odvolává vedoucí zaměstnance ČRo. Pro případ, že generální ředitel nevykonává svou funkci řádně, jeho další činnost je v rozporu s výkonem jeho funkce nebo Český rozhlas opakovaně neplní úkoly veřejné služby, může být generální ředitel Radou ČRo ze své funkce odvolán. Generální ředitel je odpovědný Radě ČRo a smí se účastnit jejich jednání.⁴⁸

Do organizační složky ČRo patří také regionální rozhlasová studia, která mají svá sídla v krajích České republiky. V jejich čele jsou ředitelé, kteří jsou odpovědni generálnímu řediteli ČRo.⁴⁹

Financování Českého rozhlasu vyplývá ze zákona č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů. Jsou mu povoleny

⁴⁷ § 3 zákona č. 484/1991 Sb., České národní rady o Českém rozhlasu ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-02-28].

⁴⁸ § 9 zákona č. 484/1991 Sb., České národní rady o Českém rozhlasu ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-02-28].

⁴⁹ § 12 zákona č. 484/1991 Sb., České národní rady o Českém rozhlasu ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-02-28].

také příjmy z podnikatelské činnosti, která musí souviset s předmětem jeho funkce a nesmí ohrozit jeho zákonem stanovené úkoly.⁵⁰

3.2.2.1 Kodex ČRo

Kodex Českého rozhlasu zahrnuje úvodní preambuli, výklad pojmů a 3 hlavy, které jsou rozděleny do 27 článků. Upravuje především zásady a úkoly Českého rozhlasu k plnohodnotnému naplnění veřejné služby. Jeho přijetí je upraveno v zákoně o ČRo, který mimo jiné stanovuje, že porušení Kodexu je nedodržením pracovní kázně. Kodex je tedy pracovněprávním doplňkem zákona o ČRo, který předkládá Rada Českého rozhlasu k odsouhlasení Poslanecké sněmovně ČR.

Dle Preambule vznikl Český rozhlas za účelem opatřit pro veřejnost politicky neovlivněné informace, kritickou odezvu, uměleckou tvorbu a zábavu, čímž podporuje utváření prostoru pro svobodu slova, myšlení a tvorby. ČRo plní úlohu jedné z nejvýznamnějších kulturních institucí v ČR a jako takový má za úkol pečovat o původní tvorbu, rozvíjet tvorbu vlastních rozhlasových pořadů, sledovat české umění a podněcovat vznik rozhlasových a uměleckých projektů. Jeho základními kameny jsou otevřenost, objektivnost a nezávislost. Má být zastáncem lidské důstojnosti, dodržování základních lidských práv a svobod, uctívání přírody a kulturního dědictví. Programy ČRo mají být tvořeny s lidským přístupem, tolerancí a kritickým myšlením.⁵¹

Český rozhlas je zákonem zřízená instituce a je povinen svou činnost vykonávat svobodně a objektivně. Mimo organizační strukturu nemá nikdo nárok zasahovat do obsahu vysílání či skladby programu. Pořady Českého rozhlasu nesmí směřovat k prosazování obchodních či politických zájmů.⁵²

Pro úspěšné naplnění zákonem vytyčených cílů Českého rozhlasu je důležitá odezva rozhlasového posluchače a jednotlivých společenských skupin. Z tohoto důvodu dochází k pravidelné analýze potřeb, přání a hodnocení rozhlasových pořadů rozdílnými skupinami posluchačů. Cílem je, aby rozhlasové vysílání obsahovala pořady zajímavé

⁵⁰ § 10 zákona č. 484/1991 Sb., České národní rady o Českém rozhlasu ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-02-28].

⁵¹ Český rozhlas. *Kodex Českého rozhlasu* [online]. Preambule. Praha: Český rozhlas, 2020 [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/kodex-ceskeho-rozhlasu-7722382>

⁵² Český rozhlas. *Kodex Českého rozhlasu* [online]. Čl. 1 Český rozhlas jako instituce. Praha: Český rozhlas, 2020 [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/kodex-ceskeho-rozhlasu-7722382>

pro co nejvíce posluchačů a žádná skupina z něj nebyla vyloučena. Za tímto účelem vytváří rozhlasové stanice zvláštní programy pro seniory, nemocné či zdravotně postižené, mladé rodiny a lidi v obtížné sociální situaci, národnostní a etnické menšiny a další skupiny. Český rozhlas má zároveň povinnost dbát na ochranu soukromí svých posluchačů, nesmí zasahovat do jejich osobnostních práv a nesmí v nich vyvolávat pocit úzkosti nebo strachu. Jeho povinností je sledovat světový vývoj v rozhlasovém vysílání a dosahovat ve své činnosti patřičné úrovně.⁵³

Zvláštní pozornost je věnována dětskému divákovi. Český rozhlas má povinnost dětskému posluchači svou skladbou programu a charakterem pořadů pomáhat v objevování a přijímání hodnot demokratické společnosti. Za tímto účelem zprostředkovává dětem tradiční české i světové pohádky, rozhlasové hry, soutěže, vzdělávací a výchovné pořady. Neopomíjí ukázky soužití s dětmi zdravotně postiženými a toleranci k národnostním a etnickým menšinám.⁵⁴

Český rozhlas se zavazuje k otevřenému vztahu s poplatníkem rozhlasového vysílání, kterému na základě žádosti poskytne veškeré informace vztahující se k rozhlasovým poplatkům. ČRo se zavazuje nakládat s poplatky i ostatním svým majetkem s péčí řádného hospodáře a zveřejňovat informace spojené s hospodařením.⁵⁵

Pro úspěšné naplňování veřejné služby jsou rozhodujícím předpokladem tvůrci programů a pořadů. Proto jim ČRo vytváří dobré tvůrčí podmínky, je povinen chránit jejich duševní vlastnictví a v případě potřeby vystoupit na jejich ochranu.⁵⁶

Důležitým úkolem Českého rozhlasu je zprostředkovat posluchačům zpravodajství a publicistické informace, které umožňují všeobecnou orientaci a svobodné utváření názorů. Při tvorbě programu, zejména při tvorbě pořadí zpravodajských informací celoplošných stanic, je nutné řídit se vahou jejich hypotetických dopadů na životy obyvatel

⁵³ Český rozhlas. *Kodex Českého rozhlasu* [online]. Čl. 2 Posluchač na prvním místě. Praha: Český rozhlas, 2020 [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/kodex-ceskeho-rozhlasu-7722382>

⁵⁴ Český rozhlas. *Kodex Českého rozhlasu* [online]. Čl. 3 Zvláštní pozornost dětskému posluchači. Praha: Český rozhlas, 2020 [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/kodex-ceskeho-rozhlasu-7722382>

⁵⁵ Český rozhlas. *Kodex Českého rozhlasu* [online]. Čl. 4 Poplatník rozhlasového poplatku – otevřený vztah. Praha: Český rozhlas, 2020 [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/kodex-ceskeho-rozhlasu-7722382>

⁵⁶ Český rozhlas. *Kodex Českého rozhlasu* [online]. Čl. 5 Tvůrce-základní předpoklad úspěchu. Praha: Český rozhlas, 2020 [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/kodex-ceskeho-rozhlasu-7722382>

ČR. Je důležité, aby byly striktně rozděleny zpravodajské informace a následné komentáře. Základem zpravodajství jsou vždy ověřené a zjištěné informace, ověřené alespoň ze dvou zdrojů. Odpovědnost za obsah zpravodajských a publicistických pořadů nese šéfredaktor příslušné rozhlasové stanice.⁵⁷

Vedle zpravodajství je Český rozhlas povinen vytvářet také diskusní pořady ke střetu idejí, myšlenek a pojmů, které se vztahují k důležitým otázkám veřejného zájmu. Součástí je mimo jiné prostor pro diskusi politiků, odborníků, novinářů a řadových občanů. Pro zachování svobodné demokratické soutěže je nutné dodržet celkově vyvážený časový prostor rozdílných politických stran a hnutí. Moderátoři jsou povinni zachovávat v diskusních pořadech nestrannost. ČRo nemá dovoleno přistoupit na podmínky, na jejichž základě by některý z účastníků diskuzního pořadu byl zvýhodněn oproti ostatním.⁵⁸

Rozmanitým programem pořadů, který má za úkol splnit očekávání různých skupin posluchačů přispívá Český rozhlas k pěstování a rozvoji kultury a umění v ČR. Pevné místo je v programu vyčleněno také vzdělávacím, osvětovým, zábavným a odpočinkovým pořadům, které jsou zaměřeny na různé věkové i zájmové skupiny. Sportovním vysíláním informuje ČRo nejen o domácích a světových akcích na špičkové úrovni, ale také o paralympijských hrách, o výkonnostním a rekreačním sportu, o sportovních akcích žáků a dorostu. Sport je prezentován nejen jako druh zábavy a hry, ale také jako součást lidské kultury. Mezi tradiční sportovní vysílání patří především olympijské hry, kterým je věnován obsáhlý prostor. Kromě celoplošného a regionálního vysílání provozuje ČRo také vysílání zahraniční, které přispívá k propagaci dobrého jména České republiky a spoluvytváří v zahraničí její objektivní obraz.⁵⁹

Jedinečnou součástí národního kulturního dědictví tvoří archivní fond Českého rozhlasu. Z tohoto důvodu je ČRo povinen archivovat zvukové i písemné záznamy, řádně pečovat o doposud nashromážděný zvukový archivní fond a pokud je to možné pře-

⁵⁷ Český rozhlas. *Kodex Českého rozhlasu* [online]. Čl. 6 Zpravodajské a publicistické pořady a péče o informace. Praha: Český rozhlas, 2020 [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/kodex-ceskeho-rozhlasu-7722382>

⁵⁸ Český rozhlas. *Kodex Českého rozhlasu* [online]. Čl. 7 Diskusní pořady a pluralita. Praha: Český rozhlas, 2020 [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/kodex-ceskeho-rozhlasu-7722382>

⁵⁹ Český rozhlas. *Kodex Českého rozhlasu* [online]. Čl. 8-Čl.12. Praha: Český rozhlas, 2020 [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/kodex-ceskeho-rozhlasu-7722382>

pisovat jej na záznamy nové technologie. Přístup do archivního fondu je možný pouze na základě individuálně posouzené žádosti.⁶⁰

Inzerci nebo jinou formu komerčního programu může ČRo do vysílání zařazovat pouze za zákonem stanovených podmínek. Zejména nesmí připustit, aby jejich prostřednictvím došlo k ovlivnění obsahu pořadů. Posluchač musí zřetelně rozpoznat, že se jedná o komerční či jiná obchodní sdělení. Při prodeji komerčního vysílacího času je ČRo povinen postupovat tak, aby dosáhl co nejvyššího možného výtěžku. Kulturní a obecně prospěšné aktivity v rámci charitativní a dobročinné činnosti podporuje ČRo formou mediálního partnerství. To spočívá v poskytnutí prostoru pro vysílání osvětových a sbírkových upoutávek, které musí splňovat daná kritéria a nesmí v posluchačích vytvářet klamavé zdání nebo podávat zkreslující informace o účelu a způsobu nakládání s finančními prostředky získanými veřejnou sbírkou.⁶¹

Redaktoři, hlasatelé a moderátoři mají v rámci vysílání povinnost vyjadřovat se spisovným českým jazykem a působit tak jako vzor jeho správného užívání. Měli by se vyhýbat užívání frází, klišé a dobových výrazů. ČRo spolupracuje s jazykovými odborníky a v případě pochybností žádá před vysíláním o jejich stanovisko.⁶²

V otázkách náboženství a etiky je ČRo povinen zdržet se pořadů, kterými by docházelo k šíření nesnášenlivosti mezi lidmi a mezi skupinami s odlišnými náboženskými názory. Nábožensky orientovaný program by měl ctít strukturu společnosti a její aktuální vztah k duchovní oblasti. Je zakázán jakýkoliv druh diskriminace, který je uplatňován nejen v rámci struktury vysílacího programu, ale také při provozu Českého rozhlasu. Nesmí docházet k neoprávněnému zásahu do práv jiných osob, zejména do práv na ochranu života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti. Český rozhlas je povinen dodržovat zásadu presumpce nevinny a práva na soukromí.⁶³

⁶⁰ Český rozhlas. *Kodex Českého rozhlasu* [online]. Čl. 13 Péče o archivní fond. Praha: Český rozhlas, 2020 [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/kodex-ceskeho-rozhlasu-7722382>

⁶¹ Český rozhlas. *Kodex Českého rozhlasu* [online]. Čl. 14-Čl. 15. Praha: Český rozhlas, 2020 [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/kodex-ceskeho-rozhlasu-7722382>

⁶² Český rozhlas. *Kodex Českého rozhlasu* [online]. Čl. 16 Jazykový projev. Praha: Český rozhlas, 2020 [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/kodex-ceskeho-rozhlasu-7722382>

⁶³ Český rozhlas. *Kodex Českého rozhlasu* [online]. Čl. 17-Čl. 20. Praha: Český rozhlas, 2020 [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/kodex-ceskeho-rozhlasu-7722382>

Při pořizování zvukových záznamů musí být redaktori i další spolupracovníci řádně označeni, aby bylo patrné, že jsou zaměstnanci nebo spolupracovníci Českého rozhlasu. Nahráváním nesmí docházet k neoprávněnému zásahu do práv jiných osob, k vyvíjení nátlaku či k manipulaci nebo k narušení veřejného pořádku. Respondent musí být předem seznámen s průběhem natáčení a musí mu být poskytnut prostor pro vyjádření nesouhlasu. Výjimkou jsou osoby veřejného zájmu nebo použití skrytého mikrofonu v případech, kdy se jedná informace ve veřejném zájmu a nejde je získat jiným způsobem. ČRo má povinnost seznámit diváky s původem informace. Z vážných důvodů, kterými jsou strach o bezpečnost, obživu či důstojnost zdroje a osob jemu blízkých je možné uvést získanou informaci anonymně. Zvýšenou pozornost musí ČRo vynaložit v případě natáčení nezletilých osob. V naléhavých případech je možné přerušit plánovaný program mimořádným zpravodajstvím, kdy je úkolem ČRo napomáhat svým vysíláním k ochraně lidských životů, zdraví a majetku.⁶⁴

Zaměstnanci a spolupracovníci Českého rozhlasu jsou povinni vyvarovat se střetu zájmů a nejsou oprávněni přijmout jakýkoliv dar nebo jiný ekonomický prospěch od třetí osoby. V případě, že dojde ke střetu zájmů, jsou zaměstnanci povinni o tom neprodleně informovat svého nadřízeného. Generální ředitel informuje o svém případném střetu zájmů Radu ČRo, která stanoví doporučené řešení. Je zakázáno využít interních informací nebo prostředků ČRo k vlastnímu hospodářskému prospěchu.⁶⁵

Při nakládání se svým majetkem si Český rozhlas musí počínat s péčí řádného hospodáře. Je důležité, aby se svým majetkem nakládal hospodárně, snažil se jej zachovat a udržet, aby šetrně využíval svých zdrojů, snažil se o jejich zlepšení a rozmnožení, a zároveň se choval ohleduplně k životnímu prostředí. Při uplatnění práv vlastníka a při ochraně majetku je ČRo oprávněn využít všech právních prostředků včetně soudního a správního řízení. Eventuální dohoda s protistranou musí být v souladu s Kodexem ČRo.⁶⁶

⁶⁴ Český rozhlas. *Kodex Českého rozhlasu* [online]. Čl. 21-Čl. 24. Praha: Český rozhlas, 2020 [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/kodex-ceskeho-rozhlasu-7722382>

⁶⁵ Český rozhlas. *Kodex Českého rozhlasu* [online]. Čl. 25 Střet zájmů. Praha: Český rozhlas, 2020 [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/kodex-ceskeho-rozhlasu-7722382>

⁶⁶ Český rozhlas. *Kodex Českého rozhlasu* [online]. Čl. 26-Čl. 27. Praha: Český rozhlas, 2020 [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/kodex-ceskeho-rozhlasu-7722382>

3.2.2.2 Statut ČRo

Statut ČRo, který byl novelizován dne 30. března 2016, je sedmistránkový dokument a má celkem 13 článků.

První článek obsahuje základní ustanovení. Je zde uveden oficiální název, jeho překlad do šesti světových jazyků (vedle anglického, německého a francouzského překladu je zde uveden také název ve španělském, italském a ruském jazyce) a povolená zkratka. Sídlem ČRo je Hlavní město Praha, Vinohradská 12. Následující články vychází ze zákona o ČRo a Kodexu ČRo. Nalezneme zde úpravu právního postavení Českého rozhlasu, kontrolu veřejností (probíhá prostřednictvím Rady ČRo a dozorčí komise), vymezení veřejné služby poskytované Českým rozhlasem, šíření vysílání, postavení a funkci generálního ředitele, formy hospodaření, přístup k informacím, programové zásady a krátkou úpravu zásad organizace a řízení Českého rozhlasu.⁶⁷

3.2.3 Zákon o České televizi

Česká televize je zřízena zákonem č. 483/1991 Sb., který byl již třináctkrát novelizován, naposledy v roce 2017. Níže uvedený text vychází ze zákona ve znění pozdějších předpisů.

Svou formou je Česká televize právnickou osobou, která stejně jako Český rozhlas není zapsána v obchodním rejstříku. Její nezávislost je dána skutečností, že nakládá s vlastním majetkem, není odpovědná za dluhy státu a stát není odpovědný za dluhy České televize. Česká televize naplňuje veřejnou službu v oblasti televizního vysílání zejména poskytováním objektivních, ověřených, vyvážených a všestranných informací, výrobou a vysíláním zpravodajských, publicistických, dokumentárních, uměleckých, dramatických, sportovních, zábavných a vzdělávacích pořadů, výrobou a vysíláním pořadů pro děti a mládež, vytvářením a šířením programů s vyváženou nabídkou programů pro všechny skupiny obyvatel, rozvíjením kulturní identity a přispíváním k právnímu vědomí obyvatel ČR.⁶⁸

⁶⁷ Statut Českého rozhlasu. Dostupné z: https://www.rozhlas.cz/informace/legislativa/_zprava/statut-ceskeho-rozhlasu--794564

⁶⁸ § 2 zákona č. 483/1991 Sb., České národní rady o České televizi ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-10].

Zákon ukládá České televizi povinnost provozovat čtyři celoplošné televizní programy, kdy podle tohoto zákona se celoplošným vysíláním rozumí příjem vysílání alespoň pro 95 % obyvatel ČR. Dále má ČT povinnost poskytovat alespoň na jednom programu vysílání po dvacet čtyři hodin denně, provozovat regionální vysílání v oblasti zpravodajských a publicistických pořadů, vytvářet archivní fond, řídit síť vlastních zpravodajů, podporovat českou filmovou tvorbu a kulturní projekty, vysílat domácí i zahraniční tvorbu, poskytovat veřejnosti objektivní, vyvážené a všestranné informace na svým webových stránkách a vyvíjet činnost v oblastech nových vysílacích technologií. Jako veřejnoprávní médium, které má být dostupné široké veřejnosti má také povinnost vybavit alespoň 70 % vysílaných pořadů skrytými titulky, vyrábět alespoň 2 % vysílaných pořadů ve znakovém jazyce, umožnit alespoň 10 % vysílaných pořadů osobám se zrakovým postižením a poskytovat teletextové služby.⁶⁹

Statutárním orgánem je generální ředitel České televize, kterého na základě výsledků výběrového řízení volí Rada České televize na šestileté období. Rada České televize je patnáctičlenným kontrolním orgánem ČT, jehož členy volí Poslanecká sněmovna ČR. Řádným kandidátem na funkci generálního ředitele ČT je bezúhonný občan České republiky, způsobilý k právním úkonům, který má trvalý pobyt na území ČR. Generální ředitel musí splňovat stejné předpoklady jako člen Rady České televize, které jsou stanoveny v § 5 zákona o ČT (viz kapitola 4.1.4 Rada České televize). Nesmí být generálním ředitelem ČRo nebo ředitelem ČTK, být členem politické strany či hnutí a není přípustné, aby generální ředitel ČT měl jakýkoliv finanční či obchodní užitek, který by mohl mít vliv na jeho neutralnost či ovlivnit objektivitu jeho rozhodování. Je také zakázán jeho vlastnický nebo jiný pracovněprávní vztah v České televizi a v rámci provozu ostatních hromadných sdělovacích prostředků. Pro případ, že generální ředitel nevykonává svou funkci řádně, jeho další činnost je v rozporu s výkonem jeho funkce nebo Česká televize opakovaně neplní úkoly veřejné služby, může být generální ředitel Radou ČT ze své funkce odvolán. Mezi další možnosti zániku jeho funkce patří uplynutí funkčního období, odstoupení, zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům,

⁶⁹ § 3 zákona č. 483/1991 Sb., České národní rady o České televizi ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-10].

případně úmrtí. Generální ředitel je odpovědný Radě ČT a smí se účastnit jejích jednání.⁷⁰

Generální ředitel ČT má dva poradní orgány. Prvním je Kolegium generálního ředitele, které je složeno z vedoucích zaměstnanců na prvním stupni řízení České televize, dále funkci poradního orgánu zajišťuje uvnitř ČT Etický panel. Ten má pět členů a dohlíží na profesní etiku a dodržování Kodexu České televize (viz kapitola 3.2.3.1 Kodex České televize).

Do organizační složky ČT patří také Televizní studia v Brně a v Ostravě, v jejichž čele stojí ředitelé odpovědní generálnímu řediteli ČT.⁷¹

Financování České televize vyplývá ze zákona č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, a jsou jí povoleny také příjmy z podnikatelské činnosti. Podnikatelská činnost musí souviset s předmětem funkce ČT a nesmí ohrozit její zákonem stanovené úkoly.⁷² V rámci své podnikatelské činnosti ČT inzeruje pomocí sponzoring, vysílá reklamy, distribuuje vysílací práva do zahraničí a prodává výrobky a zboží vydávané v Edici ČT.

3.2.3.1 Kodex ČT

Kodex České televize zahrnuje úvodní preambuli a 26 článků, které upravují zásady a úkoly České televize k plnohodnotnému naplnění veřejné služby. Jeho přijetí je upraveno v zákoně o ČT, který mimo jiné stanovuje, že porušení Kodexu je nedodržením pracovní kázně. Kodex je tedy ve své podstatě pracovněprávním doplňkem zákona o ČT, který předkládá Rada ČT k odsouhlasení Poslanecké sněmovně ČR. Současný text Kodexu ČT byl Poslaneckou sněmovnou ČR schválen dne 2. července 2003.⁷³

Dle Preambule je úlohou Kodexu poskytovat návod pro správné plnění veřejné služby. Slouží jako příslib kvalitního naplnění veřejné služby daný divákům a veřejnos-

⁷⁰ § 9 zákona č. 483/1991 Sb., České národní rady o České televizi ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-10].

⁷¹ § 12 zákona č. 483/1991 Sb., České národní rady o České televizi ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-10].

⁷² § 10 zákona č. 483/1991 Sb., České národní rady o České televizi ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-10].

⁷³ *Kodex České televize: zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání* [online]. Praha: Česká televize, 2003 [cit. 2020-03-20]. ISBN 80-85005-46-8. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/preambule-a-vyklad-pojmu/>

ti. Zároveň poskytuje návod pro rozhodování při řešení problémů spojených s televizním vysíláním a má také nepopiratelnou interpretační a aplikační funkci.

Cílem České televize jako poskytovatele veřejné služby je opatřit pro veřejnost nejen politicky neovlivněné informace, ale také kritickou odezvu, uměleckou produkci a zábavu, čímž podporuje utváření prostoru pro svobodu slova, myšlení a tvorby. Pro úspěšné naplnění takového cíle je důležitá odezva diváka a jednotlivých skupin společnosti. Na prvním místě je, dle prvního článku Kodexu, divák jako občan společnosti. Česká televize se z tohoto důvodu zavazuje neustále hledat a posilovat zpětné vazby veřejnosti a podřizovat své soukromé zájmy v jejich prospěch. Mimo to má ČT povinnost dbát na ochranu soukromí svých diváků, nesmí nezasahovat do jejich osobnostních práv a nesmí v nich nevyvolávat pocit úzkosti nebo strachu. ČT je povinna sledovat světový vývoj v televizním vysílání a dosahovat ve vysílání patřičné úrovně. Pro bližší seznámení diváků s prostory a výrobou pořadů v České televizi, jsou pořádány pravidelné dny otevřených dveří a virtuální exkurze do televizních studií.⁷⁴ V rámci dnů otevřených dveří je divákovi umožněn přístup do natáčecích studií, kostyméren a dílen. Diváci mají možnost položit zaměstnancům České televize, kteří jsou v tento den hlavními průvodci exkurzí, nejrůznější otázky.

Zvláštní pozornost je věnována dětskému divákovi. Skladba a charakter pořadů určených dětem jsou přizpůsobeny cíli přispívat k jeho objevování a přijímání hodnot slušnosti, vzdělanosti, pracovitosti a úcty k životnímu prostředí. Za tímto účelem Česká televize zprostředkovává tradiční české i světové pohádky, filmy pro děti a mládež, soutěže, vzdělávací a výchovné pořady. Jejím cílem je také názornými ukázkami přispívat k soužití s dětmi zdravotně postiženými a v toleranci k národnostním a etnickým menšinám.⁷⁵ V roce 2013 zahájila Česká televize vysílací program ČT :D který vysílá denně od 6 hodin ráno do 8 hodin večer a je zaměřen především na děti ve věku od 4 do 12 let. Kromě televizního programu jsou k dispozici také internetové stránky, kde jsou k jednotlivým pořadům zpřístupněny různé hry, kvízy, soutěže a mnoho dalšího. Velmi oblí-

⁷⁴ *Kodex České televize: zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání* [online]. Praha: Česká televize, 2003 [cit. 2020-03-20]. 3-5 s. ISBN 80-85005-46-8. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-1-divak-obcan-na-prvnim-miste/>

⁷⁵ *Kodex České televize: zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání* [online]. Praha: Česká televize, 2003 [cit. 2020-03-20]. 7-9 s. ISBN 80-85005-46-8. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/> <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-2-zvlastni-pozornost-detskemu-divakovi/>

beným se stal interaktivní vánoční kalendář, který ČT zveřejňuje vždy začátkem prosince.

Česká televize se zavazuje k otevřenému vztahu s poplatníkem televizního vysílání, kterému na základě žádosti poskytne veškeré informace vážící se k televizním poplatkům. ČT se zavazuje nakládat s poplatky i ostatním svým majetkem s péčí řádného hospodáře a zveřejňovat informace spojené s hospodařením.⁷⁶

Pro úspěšné naplnění veřejné služby jsou rozhodujícím předpokladem tvůrci programů a pořadů. Proto jim Česká televize vytváří dobré tvůrčí podmínky, je povinna chránit jejich duševní vlastnictví a v případě potřeby vystupuje na jejich ochranu.⁷⁷

Důležitým úkolem České televize je zprostředkovat divákům aktuální zpravodajství a publicistické informace, které umožňují všeobecnou orientaci a svobodné utváření názorů. Při tvorbě programu, zejména pak při tvorbě pořadí zpravodajských informací, je nutné řídit se vahou hypotetických dopadů na životy obyvatel ČR. Základem zpravodajství jsou ověřené a zjištěné informace. Česká televize má povinnost seznámit diváky s původem informace, je-li to možné, zajistí alespoň dvojí ověření a neposkytne informace, jejichž zdroj není znám. V naléhavých případech je možné přerušit plánovaný program mimořádným zpravodajstvím. Odpovědnost za obsah zpravodajských a aktuálních publicistických pořadů přísluší šéfredaktorovi příslušné redakce.⁷⁸

Dalším úkolem ČT je vytvářet diskusní pořady ke střetu idejí, myšlenek a pojmů, které se vztahují k důležitým otázkám veřejného zájmu. Součástí je také prostor pro diskusi politiků, ve kterém je pro zachování demokratické soutěže nutné dodržet celkově vyvážený časový prostor rozdílných politických stran a hnutí. Pro zachování vyváženosti názorů společnosti je poskytnut prostor k vyjádření také odborníkům, novinářům a řadovým občanům. Moderátoři jsou povinni udržet v diskusních pořadech nestrannost a ČT nemá dovoleno přistoupit na podmínky, na jejichž základě by byl někte-

⁷⁶ *Kodex České televize: zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání* [online]. Praha: Česká televize, 2003 [cit. 2020-03-20]. 10-11 s. ISBN 80-85005-46-8. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-3-poplatnik-televizniho-poplatku-otevreny-vztah/>

⁷⁷ *Kodex České televize: zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání* [online]. Praha: Česká televize, 2003 [cit. 2020-03-20]. 11-13 s. ISBN 80-85005-46-8. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-4-tvurce-zakladni-predpoklad-uspechu/>

⁷⁸ *Kodex České televize: zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání* [online]. Praha: Česká televize, 2003 [cit. 2020-03-20]. 14-16 s. ISBN 80-85005-46-8. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-5-pece-o-informace-ve-zpravodajstvi-a-aktualni-publicistice/>

rý z účastníků diskuzního pořadu zvýhodněn nad ostatními. V tomto směru ČT zveřejňuje čtvrtletně nezávislou analýzu vyváženosti svého programu, vypracovanou jejím odborným pracovištěm.⁷⁹

Redaktoři, hlasatelé a moderátoři mají v rámci vysílání povinnost vyjadřovat se spisovným jazykem, čímž přispívají ke správnému užívání českého jazyka. Česká televize spolupracuje s jazykovými odborníky a jednou za půl roku si nechává zpracovat analýzu jazykové úrovně vysílání.⁸⁰

ČT je v otázkách náboženství a etiky povinna zdržet se pořadů, kterými by docházelo k šíření nesnášenlivosti mezi lidmi či skupinami s odlišnými náboženskými názory. Nábožensky orientovaný program by měl ctít strukturu společnosti a její aktuální vztah k duchovní oblasti. K pěstování a rozvoji kultury a umění v ČR přispívá Česká televize především rozmanitým programem pořadů, který má za úkol splnit očekávání různých diváckých skupin. Stejným pravidlem se řídí také v sestavování programu populárně naučných pořadů a při naplnění zájmů diváků o zábavné a odpočinkové pořady, které jsou zaměřeny na různé věkové i zájmové skupiny. Sportovním vysíláním prezentuje Česká televize sport nejen jako druh zábavy a hry, ale také jako součást lidské kultury. Mezi tradiční sportovní vysílání ČT patří zejména olympijské hry, kterým je věnován obsáhlý prostor. ČT má za úkol informovat veřejnost nejen o domácích a světových akcích na špičkové úrovni, ale také o paralympijských hrách, o výkonnostním a rekreačním sportu, o sportovních akcích žáků a dorostu.⁸¹

Kodex ČT obsahuje zákaz diskriminace, který je uplatňován nejen v rámci struktury vysílacího programu, ale také při provozu České televize. Nepřipouští se jakákoliv diskriminace z důvodu věku, pohlaví, rasy, etnické příslušnosti, sexuální orientace, náboženství nebo příslušnosti k určité sociální skupině. V pořadech musí skladba účinkujících odpovídat aktuální struktuře obyvatelstva ČR. Česká televize je povinna dodržo-

⁷⁹ *Kodex České televize: zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání* [online]. Praha: Česká televize, 2003 [cit. 2020-03-20]. 17-18 s. ISBN 80-85005-46-8. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-6-diskusni-porady-a-pluralita/>

⁸⁰ *Kodex České televize: zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání* [online]. Praha: Česká televize, 2003 [cit. 2020-03-20]. 19-20 s. ISBN 80-85005-46-8. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-9-jazykovy-projev/>

⁸¹ *Kodex České televize: zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání* [online]. Praha: Česká televize, 2003 [cit. 2020-03-20]. 18-22 s. ISBN 80-85005-46-8. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-7-otazky-nabozenstvi-a-etiky/>

vat zásadu presumpce nevinny a chránit právo na soukromí. Při natáčení musí být redaktoři i členi štábu řádně označeni, aby bylo patrné, že jsou zaměstnanci nebo spolupracovníci České televize. Nesmí docházet k neoprávněnému zásahu do práv jiných osob, k vyvíjení nátlaku či manipulaci, ale ani k narušování pořádku či poškozování životního prostředí. Respondent musí být předem seznámen o průběhu natáčení a musí mu být poskytnut prostor pro vyjádření nesouhlasu. Výjimkou jsou osoby veřejného zájmu nebo použití skryté kamery či skrytého mikrofonu v případech, kdy se jedná informace ve veřejném zájmu, které nelze získat jiným způsobem. Zvláštní pečlivosti je Česká televize povinna dbát v případě natáčení nezletilých osob a zvířat.⁸²

V pořadech, které Česká televize vysílá, musí být zachována vysoká opatrnost při zobrazování násilí, obětí násilných činů, nehod nebo přírodních katastrof, nahoty a sexuálního chování, a to především s ohledem na čas a charakter vysílání. Archivní záběry a počítačová grafika musí být při užití pečlivě označena, aby v divákovi nevyvolala neklid či pochybnosti. Živému vysílání je potřeba věnovat zvýšená pozornost, protože během něho může dojít k neplánovaným událostem. Mezi úkoly ČT patří v krizových situacích napomáhat svým vysíláním k ochraně lidských životů, zdraví a majetku.⁸³

Kulturní a obecně prospěšné aktivity v rámci charitativní a dobročinné činnosti podporuje ČT formou mediálního partnerství, které spočívá v poskytnutí prostoru pro vysílání osvětových upoutávek. V rámci této činnosti založila ČT obecně prospěšnou společnost Člověk v tísní – společnosti při České televizi, o. p. s., kterou podporuje dle svých možností zejména z výnosů své podnikatelské činnosti. Reklamu nebo jinou formu komerčního programu může Česká televize do vysílání zařazovat pouze za zákonem stanovených podmínek. Při prodeji vysílacího času je povinna postupovat tak, aby dosáhla co nejvyššího možného výtěžku.⁸⁴

⁸² *Kodex České televize: zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání* [online]. Praha: Česká televize, 2003 [cit. 2020-03-20]. 23-31 s. ISBN 80-85005-46-8. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-13-zakaz-diskriminace/>

⁸³ *Kodex České televize: zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání* [online]. Praha: Česká televize, 2003 [cit. 2020-03-20]. 31-35 s. ISBN 80-85005-46-8. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-17-zobrazovani-nasili/>

⁸⁴ *Kodex České televize: zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání* [online]. Praha: Česká televize, 2003 [cit. 2020-03-20]. 36-39 s. ISBN 80-85005-46-8. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-20-charitativni-a-dobrocinna-cinnost/>

Zaměstnanci a spolupracovníci ČT jsou povinni vyvarovat se střetu zájmů a nejsou oprávněni přijmout jakýkoliv dar nebo jiný ekonomický prospěch od třetí osoby. V případě, že dojde ke střetu zájmů, jsou zaměstnanci povinni o tom neprodleně informovat svého nadřízeného. Generální ředitel informuje o svém případném střetu zájmů Radu České televize, která stanoví doporučené řešení. Je zakázáno využít interních informací nebo prostředků ČT k vlastnímu hospodářskému prospěchu.⁸⁵

Svou činnost je ČT povinna vykonávat svobodně a objektivně. Mimo organizační strukturu nemá nikdo nárok zasahovat do obsahu vysílání a skladby programu. ČT je povinna archivovat audiovizuální i písemné záznamy, řádně pečovat o doposud nashromážděný audiovizuální archivní fond a pokud je to možné přepisovat jej na záznamy nové technologie. Přístup do archivního fondu je možný pouze na žádost a na základě individuálního posouzení.⁸⁶

Při nakládání se svým majetkem si Česká televize musí počínat s péčí řádného hospodáře a disponovat s ním pouze za podmínek stanovených zákonem o ČT. Je důležité, aby se svým majetkem nakládala hospodárně, snažila se jej zachovat a udržet, šetrně využívala svých zdrojů, snažila se o jejich zlepšení a rozmnožení, a chovala se ohleduplně k životnímu prostředí. Stejný přístup je požadován také od zaměstnanců a externích spolupracovníků. Při uplatnění práv vlastníka a při ochraně majetku je ČT oprávněna využít všech právních prostředků včetně soudního a správního řízení. V takovém řízení však nesmí úmyslně uvádět neověřené údaje či nepodložené důkazy. Od zaměstnanců a externích spolupracovníků se v takových případech očekává součinnost. Eventuální dohoda s protistranou musí být v souladu s Kodexem ČT.⁸⁷

Kontrolním orgánem řádného plnění Kodexu ČT je Etický panel, který je současně poradním orgán generálního ředitele ČT. Orgán se skládá z pěti členů, kteří jsou po dohodě s Radou ČT jmenováni a odvoláváni generální ředitelem ČT. Členství

⁸⁵ *Kodex České televize: zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání* [online]. Praha: Česká televize, 2003 [cit. 2020-03-20]. 40-41 s. ISBN 80-85005-46-8. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-22-stret-zajmu/>

⁸⁶ *Kodex České televize: zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání* [online]. Praha: Česká televize, 2003 [cit. 2020-03-20]. 41-42 s. ISBN 80-85005-46-8. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/> <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-23-ceska-televize-jako-instituce/>

⁸⁷ *Kodex České televize: zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání* [online]. Praha: Česká televize, 2003 [cit. 2020-03-20]. 43-44 s. ISBN 80-85005-46-8. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-25-zakladni-pravidla-hospodareni/>

v Etickém panelu je čestné a nepřísluší za něj žádná odměna. Jejich zasedání se řídí zvláštním jednacím řádem. Na základě žádosti učiněné Radou ČT je Etický panel oprávněn vydávat stanoviska v otázkách uplatňování Kodexu ČT.⁸⁸

3.2.3.2 Statut ČT

Statut ČT byl novelizován dne 11. prosince 2019 a je účinný od 1. ledna 2020. Jedná se o šestistránkový dokument, který má celkem 11 článků. Vychází ze zákona o ČT a z Kodexu ČT. Jeho obsahem je krátká úprava právního postavení České televize, vymezení poskytované veřejné služby, postavení a funkce generálního ředitele, postavení a funkce Rady ČT, zásady organizace a řízení, existence televizních studií, rozhodné předpisy, formy hospodaření a přístup k informacím.⁸⁹

Sídlem České televize je Praha 4 – Kavčí hory.

3.3 Zákon o rozhlasových a televizních poplatcích

Základní definici poplatků nalezneme v zákoně č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů. Zákon byl již osmkrát novelizován, naposledy v roce 2015. Stanovuje mimo jiné výši poplatků, druhy osvobození od jejich úhrady a možnosti vymáhání. Zákonem č. 304/2007 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s dokončením přechodu zemského analogového televizního vysílání na zemské digitální televizní vysílání, byla stanovena výše poplatku pro rozhlasové vysílání na 45 Kč a pro televizní vysílání na 135 Kč.⁹⁰ Uvedený zákon je účinný ode dne 1. ledna 2008. Od té doby nebyl poplatek za rozhlasové ani televizní vysílání navýšen.

Předmětem poplatků jsou rozhlasové a televizní přijímače, které mohou přijímat rozhlasové či televizní vysílání. K těmto přijímačům nepatří mobilní telefony a dále zařízení, která slouží k technické kontrole rozhlasového a televizního vysílání, zařízení, která jsou muzejní povahy a jsou tedy zapsána v centrální evidenci sbírek a zařízení,

⁸⁸ *Kodex České televize: zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání* [online]. Praha: Česká televize, 2003 [cit. 2020-03-20]. 43-44 s. ISBN 80-85005-46-8. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/eticky-panel-a-zaverecna-ustanoveni/>

⁸⁹ *Statut České televize*. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/statut-ct/>

⁹⁰ § 6 zákona č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-14].

nebo která slouží výlučně pro soudní účely.⁹¹ Osobní počítače, které jsou vybaveny televizní kartou či TV tunerem, jsou považovány za zařízení technicky způsobilá k příjmu televizního vysílání a spadají tedy do zpoplatněných televizních zařízení.⁹²

Dle § 3 zákona o rozhlasových a televizních poplatcích je poplatníkem fyzická nebo právnická osoba, která vlastní přijímač rozhlasového či televizního vysílání a užívá jej po dobu minimálně jednoho měsíce. V § 3 odst. 4 je uvedeno, že za poplatníka je považován každý, kdo je nahlášeným odběratelem elektřiny. Zákon dále ve svém § 8 odst. 10 stanovuje povinnou součinnost dodavatelů zajišťujících dodávku elektřiny odběratelům se zákonnými provozovateli vysílání. Na jeho základě je dodavatel povinen poskytnout provozovateli údaje o evidovaných odběratelích elektřiny. V případě, že nahlášený odběratel elektřiny zašle na výzvu Českého rozhlasu či České televize do 30 dnů čestné prohlášení, že není majitelem technicky způsobilého přijímače, je tento odběratel zproštěn povinnosti úhrady poplatku.⁹³

Pro fyzické osoby je stanoveno, že platí poplatky vždy pouze za jeden rozhlasový a jeden televizní přijímač bez ohledu na to, kolik takových přijímačů skutečně vlastní. Úhrada poplatku je brána za celou domácnost, tedy poplatníkem je vždy pouze jeden člen společné domácnosti.⁹⁴

Právnické osoby a podnikající fyzické osoby jsou povinny platit poplatky z každého zařízení, které je užíváno v souvislosti s jejich podnikatelskou činností. Výjimkou jsou provozovny výroby, opravy či prodeje rozhlasových a televizních přijímačů, které platí poplatek za provozovnu jako celek.⁹⁵

Od úhrady rozhlasového a televizního poplatku jsou ze zákona osvobozeny osaměle žijící, případně společně žijící osoby s úplnou či praktickou slepotou obou očí

⁹¹ § 2 zákona č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-14].

⁹² Česká televize: *Televizní poplatek* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-03-14]. Dostupné z: <https://tvp.ceskatelevize.cz/StaticPages/FAQ.aspx?id=04>

⁹³ § 3 odst. 4 zákona č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-14].

⁹⁴ § 3 odst. 1 zákona č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-14].

⁹⁵ § 3 odst. 2 zákona č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-14].

a osoby s oboustrannou či praktickou hluchotou. Pro osvobození od poplatku je nutné doložit provozovateli vysílání čestné prohlášení. Dále jsou osvobozeni jednotlivci a domácnosti, jejichž čistý příjem za kalendářní čtvrtletí je nižší než 2,15násobek životního minima. V tomto případě je nutné provozovateli vysílání doložit kopii rozhodnutí úřadu státní sociální podpory. Od úhrady rozhlasového a televizního poplatku jsou osvobozeni také některé instituce, zejména se jedná o školská zařízení vedené ve školském rejstříku, provozovatele vysílání ze zákona či na základě licence a Radu pro rozhlasové a televizní vysílání.⁹⁶

Rozhlasové i televizní poplatky spravují provozovatelé poskytující vysílání, tedy Český rozhlas a Česká televize. Poplatníci jsou ze zákona povinni přihlásit se provozovateli do patnácti dnů ode dne, kdy se stali nabyvateli technicky způsobilého zařízení a zároveň se rozhodli toto zařízení užívat alespoň po dobu jednoho měsíce.⁹⁷ V případě, že je poplatník majitelem přijímače, který je technicky způsobilý k příjmu jak rozhlasového, tak televizního vysílání, je poplatník povinen platit jako by vlastnil přijímače dva, tedy rozhlasový i televizní přijímač. Poplatník, který nesplní svou zákonnou oznamovací povinnost je povinen uhradit kromě dlužných poplatků také přírážku, která v případě Českému rozhlasu činí 5 000 Kč a v případě České televize 10 000 Kč. Právnícké osoby a podnikatelé platí tuto přírážku za každý nepřihlášený přijímač.⁹⁸

Vysílací poplatky jsou pro fyzické osoby splatné do patnáctého dne každého kalendářního měsíce. Právnícké osoby a podnikající fyzické osoby hradí poplatek čtvrtletně, vždy do patnáctého dne každého měsíce, kterým začíná kalendářní čtvrtletí. Po dohodě s provozovatelem vysílání mohou fyzické osoby, podnikající fyzické osoby i právnícké osoby hradit poplatek předem na celý následující kalendářní rok.⁹⁹

Provozovatel vysílání je dle § 10 zákona o rozhlasových a televizních poplatcích oprávněn dlužné poplatky vymáhat, a to včetně přírážek. Nesplní-li poplatník svou platební povinnost ani na základě výzvy provozovatele, může být úhrady domáháno soud-

⁹⁶ § 4 zákona č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-14].

⁹⁷ § 8 zákona č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-14].

⁹⁸ § 9 zákona č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-14].

⁹⁹ § 7 zákona č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-14].

ně. V takovém případě provozovateli náleží kromě dlužných poplatků a přírážek také úrok z prodlení a úhrada vynaložených nákladů na soudní řízení. Provozovatel je oprávněn předat vymáhání vzniklé pohledávky jiné osobě, které je pověřena touto činností.¹⁰⁰

Nabízí se otázka, proč platí občané v případě Českého rozhlasu a České televize zákonem stanovený poplatek, když veřejnoprávní médium České tiskové kanceláře si může na svou činnost vydělat sama. Právě televizní a rozhlasový poplatek je velmi často tématem horlivých diskuzí. Vysvětlení je nasnadě. Česká tisková kancelář má své klienty, kterými jsou právě hromadné sdělovací prostředky, a to jak veřejnoprávní, tak soukromé. Ovšem v případě ČT a ČRo jsou jejich klienty občané a držitelé přijímačů.

Rozhlasové a televizní poplatky bývají často označovány jako koncesionářské, přestože již dávno k pořízení rozhlasového nebo televizního přijímače není koncese nutná. Označení koncesionářské poplatky pochází z doby Rakousko-Uherka, kdy bylo pro pořízení rozhlasového přijímače prvně nezbytné získat souhlas s jeho zákonným nabytím. Jednalo se o povolení, za které bylo potřebné zaplatit a až následně byla vydána koncese si přijímač pořídit. Současné demokratické zřízení České republiky vyžaduje opačný postup. Obyvatelé si nejdříve pořídí přijímač a až následně se přihlásí veřejnému médii k úhradě poplatku. Je při tom zcela vedlejší, zda má vlastník přijímače v úmyslu poslouchat či sledovat veřejného nebo komerčního vysílatele.¹⁰¹ Právě z tohoto důvodu se někteří obyvatelé a poplatníci bouří proti povinnosti poplatků hradit. Proč by měli platit za programy, které nebudou užívat. Zde je nutné opět zdůraznit, že veřejnoprávní média, stejně jako povinnost k úhradě poplatků, existují *ex lege*. Rozhlasový a televizní poplatek lze přirovnat k majetkové dani, v tomto případě z vlastnictví přijímače vysílání. Nikdo není státem nucen takový přijímač vlastnit. Avšak každý, kdo si přijímač pořídí, si musí být vědom poplatku, který z jeho vlastnictví vzniká.

3.4 Zákon o regulaci reklamy

Základní definici pojmu reklama a dalších pojmů s reklamou souvisejících nalezneme v zákoně č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona

¹⁰⁰ § 11 zákona č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-14].

¹⁰¹ ŠKOP, Martin. *Poplatky a koncese*. Revue pro média: Časopis pro kritickou reflexi médií [online]. Brno: Spolek přátel pro vydávání časopisu HOST, 2005, 2004(7) [cit. 2020-03-07]. Dostupné z: http://rpm.fss.muni.cz/Revue/Heslar/poplatky_a_koncese.htm

č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Zákon byl již devětdvacetkrát novelizován, naposledy v roce 2017 a mimo jiné vymezuje regulované a zakázané druhy reklamy, odpovědnost za obsah reklamy a dozor nad dodržováním zákona.

Reklamou rozumíme propagaci zboží či služby šířenou hromadnými a jinými sdělovacími prostředky, která má za cíl podpořit prodej a spotřebu předváděného zboží a služeb. Obsah reklamy nesmí obsahovat nekalou obchodní taktiku a musí být v souladu s dobrými mravy. Nesmí obsahovat jakýkoliv typ diskriminace či snížení lidské důstojnosti, nesmí jejím prostřednictvím docházet k porušování právních předpisů a v neposlední řadě nesmí podněcovat k chování poškozující zdraví, majetek či bezpečnost.¹⁰²

Odpovědnost za obsah reklamy nese zpracovatel, kterým je, kdo reklamu vytvořil. Případně může nést společnou a nerozdílnou odpovědnost se zadavatelem, kterým je, kdo si reklamu objednal. Za způsob šíření odpovídá šířitel, tedy právnická nebo fyzická osoba distribuující reklamu veřejnosti. V případě, že zpracovatel dokáže, že nebylo v jeho silách ověřit si všechny informace v objednávce příslušné reklamy, může se odpovědnosti zprostit. Zadavateli může být odpovědnost odejmuta pouze s prokázáním nedodržení jeho instrukcí při zpracování.¹⁰³

Dozorčích orgánů nad dodržováním zákona o regulaci reklamy je několik. Hlavním orgánem, který dohlíží na reklamu distribuovanou hromadnými sdělovacími prostředky je Rada pro rozhlasové a televizní vysílání. Na dodržování zákonem stanovených pravidel pro regulované reklamy dohlíží pověřené státní instituce uvedené v § 7 zákona.¹⁰⁴

Mezi regulované reklamy patří ty, jejichž obsahem jsou humánní léčivé přípravky, potraviny a kojenecká výživa, veterinární léčivé přípravky, přípravky na ochranu rostlin

¹⁰² § 2 zákona č. 40/1995, o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-11].

¹⁰³ § 6b zákona č. 40/1995, o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-11].

¹⁰⁴ § 7 zákona č. 40/1995, o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-11].

a pomocné přípravky, tabákové výrobky a elektronické cigarety, alkoholické nápoje, podpora darování lidských tkání a buněk, dočasné užívání ubytovacích zařízení a jiné rekreační služby, hazardní hry, střelné zbraně a střelivo nebo činnost v pohřebnictví.¹⁰⁵

Za porušení zákonem stanovených podmínek může dozorčí orgán uložit fyzickým osobám pokutu v maximální výši 2 000 000 Kč. Podnikajícím fyzickým osobám a právnickým osobám může dozorčí orgán stanovit pokutu v maximální výši 5 000 000 Kč. Výše pokuty je stanovena dle druhu a způsobu porušení, s ohledem na míru zavinění.¹⁰⁶ Opravným prostředkem proti rozhodnutí Rady pro rozhlasové a televizní vysílání je správní žaloba, která má odkladný účinek. V případě ostatních orgánů dozoru je možné podat, do 15 dnů ode dne oznámení o uložení pokuty, odvolání.¹⁰⁷

Na dodržování etického obsahu reklamy dohlíží Rada pro reklamu. Jedná se o občanské sdružení, které nemá žádnou donucovací ani sankční pravomoc. Její hlavní činností je konkretizace dobrých mraků v reklamě a dohled nad její realizací. Za tímto účelem vydává kodexy reklamní činnosti, zřizuje Arbitrážní komisi, provádí expertní činnosti a spolupracuje se státními orgány, soudy a jinými institucemi. V případě zjištění porušení etického kodexu reklamy vydává Arbitrážní komise nález, na jehož základě může být příslušná reklama prohlášena Radou pro reklamu za závadnou.¹⁰⁸

¹⁰⁵ § 2a - § 6a zákona č. 40/1995, o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-11].

¹⁰⁶ § 8 – §8a zákona č. 40/1995, o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-11].

¹⁰⁷ § 8c zákona č. 40/1995, o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-11].

¹⁰⁸ ROZEHNAL, Aleš. *Mediální právo*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). 211-215 s. ISBN 978-80-7380-549-4.

4. Práva a povinnosti veřejnoprávních médií v ČR

Práva a povinnosti veřejnoprávních médií vychází z již zmíněných právních předpisů. Základním právem hromadných sdělovacích prostředků je právo na svobodu projevu a právo přijímat informace i vysílat programy svobodně a nezávisle. Je však přísně zakázán jakýkoliv druh diskriminace či podněcování k nenávisti, rovněž je stanovena přísná povinnost zajistit, aby nedocházelo k ohrožení fyzického, psychického či mravního vývoje dětí a mládeže.¹⁰⁹

Hlavní povinností veřejnoprávních médií je poskytovat nestranné a vyvážené informace. Rozhlasové i televizní veřejnoprávní vysílání by mělo svým obsahem kopírovat strukturu a požadavky obyvatelstva ČR a svou vlastní tvorbou pořadů přispívat k podpoře kultury.

4.1 Regulační orgány

Na dodržování právních předpisů, ale i vnitřních předpisů dohlíží regulační orgány. Ty jsou zřízeny na základě příslušného zákona a jejich činností je kontrola rozhlasového a televizního vysílání zejména z hlediska přístupu a obsahu. Zákonné zřízení regulačních orgánů má zajišťovat nezávislost veřejnoprávních médií na vládě i ostatních správních orgánech.¹¹⁰ Ovšem vzhledem ke způsobu volení členů regulačních orgánů to není úplně pravdou.

Hlavním regulačním orgánem zajišťujícím dozor nad veřejnoprávním, ale i soukromým rozhlasovým a televizním vysíláním je Rada pro rozhlasové a televizní vysílání. Ta dohlíží na výkon práv a povinností provozovatelů rozhlasového a televizního vysílání a v případě porušení je oprávněna udělovat sankce. Veřejnoprávní média mají ze zákona zřízen ještě každá svůj kontrolní orgán. Na jejich konání tedy dohlíží navíc také Rada České tiskové kanceláře, Rada Českého rozhlasu a Rada České televize.

¹⁰⁹ KROUPA, Jiří. *Mediální právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 124-125 s. ISBN 978-80-210-4884-3.

¹¹⁰ POUPEROVÁ, Olga. *Regulace médií*. Praha: Leges, 2010. Student (Leges). 244-246 s. ISBN 978-80-87212-48-6.

4.1.1 Rada pro rozhlasové a televizní vysílání

Jak již bylo výše uvedeno, kontrolním orgánem pro veřejnoprávní i soukromá média je Rada pro rozhlasové a televizní vysílání. Je zřízena druhou částí zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, a je „ústředním správním úřadem, který vykonává státní správu v oblasti rozhlasového a televizního vysílání“¹¹¹. Má za úkol dohlížet na dodržování právních předpisů v oblasti rozhlasového a televizního vysílání, monitorovat obsah rozhlasového a televizního vysílání, udělovat, měnit a odebírat licence k provozování rozhlasového a televizního vysílání, vést evidenci provozovatelů, ukládat správní tresty, vydávat prováděcí právní předpisy a stanoviska v oblasti provozování rozhlasového a televizního vysílání, spolupracovat s příslušnými státními orgány v oblasti regulace televizního a rozhlasového vysílání a spolupracovat s Českým telekomunikačním úřadem.¹¹² Rada je odpovědná Poslanecké sněmovně ČR a je povinna předkládat jí Výroční zprávy své činnosti.¹¹³

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání má celkem třináct členů. Jednotliví členové Rady jsou jmenováni na šestileté období předsedou vlády ČR na návrh Poslanecké sněmovny ČR. Mohou být zvoleni opakovaně, ovšem ne na více než dvě funkční období po sobě. Členem Rady může být zvolena osoba, která je starší 25 let, je bezúhonná, způsobilá k právním úkonům a má trvalý pobyt na území ČR.

Dle § 7 ods. 9 zákona č. 231/2001 Sb., je členství v Radě neslučitelné s funkcí „prezidenta České republiky, poslance, senátora, člena vlády, soudce, státního zástupce, člena Nejvyššího kontrolního úřadu, člena bankovní rady České národní banky, funkce člena Rady České tiskové kanceláře, člena Rady České televize, člena Rady Českého rozhlasu“. Dále nesmí člen Rady vykonávat žádnou politickou funkci ani nesmí vykonávat žádnou funkci v politických stranách či hnutích. Není přípustné, aby člen Rady měl jakýkoliv finanční či obchodní užitek na provozování hromadných sdělovacích prostředků, audiovizí nebo reklamě a/nebo měl obchodní zájem, který by mohl mít vliv na

¹¹¹ § 4 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-02-29].

¹¹² Pouze demonstrativní výčet § 5 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-02-29].

¹¹³ § 6 zákona č. 231/2001 Sb. /1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-02-29].

jeho neutrálnost či objektivitu. Je zakázán vlastnický nebo pracovněprávní vztah člena Rady a osob jemu blízkých k hromadným sdělovacím prostředkům, audiovizi nebo reklamě.

Člena, který nevykonává svou funkci řádně nebo je jeho další činnost v rozporu s výkonem funkce člena Rady, může předseda vlády ČR z jeho funkce odvolat. Mezi další možnosti zániku funkce patří uplynutí funkčního období, odstoupení nebo vzdání se funkce, zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům, případně úmrtí.¹¹⁴

Ze svých členů si Rada volí předsedu a tři místopředsedy. Volba probíhá prostřednictvím tříčlenné volební komise složené ze členů Rady. Člen volební komise nemůže být zvolen předsedou ani místopředsedou Rady. Hlavním úkolem předsedy Rady je řízení činnosti Rady a její zastupování navenek.¹¹⁵

Zasedání Rady jsou neveřejná a k usnášeníschopnosti je nezbytná přítomnost nadpoloviční většiny všech členů včetně přítomnosti předsedy či místopředsedy Rady. Výjimkou je udělení či prodloužení licence k provozování rozhlasového a televizního vysílání, které vyžaduje minimálně devět hlasů členů Rady.¹¹⁶

4.1.2 Rada České tiskové kanceláře

Rada ČTK je sedmičlenný kontrolní orgán, který je povinen řídit se Jednacím řádem Rady ČTK. Jejím hlavním úkolem je starat se o řádné plnění úkolů České tiskové kanceláře. Dále, dle čl. III. Jednacího řádu, Rada ČTK jmenuje a odvolává generálního ředitele, schvaluje rozpočet, závěrečný účet a Statut České tiskové kanceláře, rozhoduje o stížnostech na generálního ředitele a na výkon činnosti ČTK, volí a odvolává předsedu a místopředsedu Rady ČTK a projednává výroční zprávu o činnosti a hospodaření ČTK. Výroční zprávu o činnosti a hospodaření ČTK předkládá Rada spolu se svým stanoviskem a vlastní zprávou o činnosti Poslanecké sněmovně ČR. Zasedání Rady jsou veřejná a konají se dle potřeby, minimálně však jedenkrát měsíčně. K usnášeníschop-

¹¹⁴ § 7 zákona č. 231/2001 Sb. /1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-02-29].

¹¹⁵ Rada pro rozhlasové a televizní vysílání: Vnitřní předpisy. *Jednací řád Rady pro rozhlasové a televizní vysílání* [online]. Praha [cit. 2020-03-01]. Dostupné z: <https://www.rrtv.cz/cz/static/o-rade/vnitri-predpisy/jednaci-rad.htm#pageStart>

¹¹⁶ § 8 zákona č. 483/1991 Sb., České národní rady o České televizi ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-02-28].

nosti je nezbytná přítomnost nadpoloviční většiny všech členů. O zasedání Rady je proveden zápis, který je dostupný veřejnosti na internetových stránkách České tiskové kanceláře.¹¹⁷

Jednotliví členové Rady jsou voleni na pětileté období Poslaneckou sněmovnou ČR. Mohou být zvoleni opakovaně, ovšem ne na více než dvě funkční období po sobě. Jsou povinni uchovávat mlčenlivost o průběhu případného neveřejného jednání Rady i o skutečnostech, o kterých se dozvěděli v rámci výkonu své funkce. Člen Rady ČTK nesmí vykonávat žádnou politickou funkci ani nesmí vykonávat žádnou funkci v politických stranách. Dále je zakázán vlastnický nebo pracovněprávní vztah člena Rady a jeho blízkých osob na provozování hromadných sdělovacích prostředků.¹¹⁸

Člena, který nevykonává svou funkci řádně nebo je jeho další činnost v rozporu s výkonem funkce člena Rady, může Poslanecká sněmovna ČR z funkce člena Rady odvolat. Mezi další možnosti zániku funkce patří uplynutí funkčního období, odstoupení, zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům, případně úmrtí.¹¹⁹

Rada ČTK si volí ze svých členů předsedu a místopředsedu. Hlavním úkolem předsedy Rady je zastupování Rady ČTK navenek a jednání s generálním ředitelem ČTK. Předseda nese odpovědnost za svolávání a řízení Rady, navrhuje program jednání, je tiskovým mluvčím a řídí činnost i sekretariát Rady ČTK.¹²⁰

Rada ČTK je odpovědna Poslanecké sněmovně ČR a přesto, že financování Rady probíhá z prostředků České tiskové kanceláře, o výši finanční odměny členů Rady rozhoduje Poslanecká sněmovna ČR.¹²¹

¹¹⁷ Česká tisková kancelář: *Rada ČTK. Jednací řád Rady ČTK* [online]. Praha, 2018 [cit. 2020-02-29]. Dostupné z: https://www.ctk.cz/o_ckt/rada_ckt/jednaci-rad/

¹¹⁸ ROZEHNAL, Aleš. *Mediální právo*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). 79–80 s. ISBN 978-80-7380-549-4.

¹¹⁹ § 6 zákona č. 517/1992 Sb., České národní rady o České tiskové kanceláři. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 29.2.2020].

¹²⁰ Česká tisková kancelář: *Rada ČTK. Jednací řád Rady ČTK* [online]. Praha, 2018 [cit. 2020-02-29]. Dostupné z: https://www.ctk.cz/o_ckt/rada_ckt/jednaci-rad/

¹²¹ Česká tisková kancelář: *Rada ČTK* [online]. Praha, 2018 [cit. 2020-02-29]. Dostupné z: https://www.ctk.cz/o_ckt/rada_ckt/

4.1.3 Rada Českého rozhlasu

Rada Českého rozhlasu je devítičlenný kontrolní orgán, jehož prostřednictvím se „uplatňuje právo veřejnosti na kontrolu činnosti Českého rozhlasu“¹²². Její činnost se řídí zákonem č. 484/1991 Sb., České národní rady o Českém rozhlasu, Jednacím řádem a Statutem Rady Českého rozhlasu.

Jednotliví členové Rady jsou voleni na šestileté období Poslaneckou sněmovnou ČR, kdy každé dva roky je obměněna jedna třetina členů. V období března a dubna 2020 dojde k obměně právě dvou členů Rady. Radní mohou být zvoleni do své funkce opakovaně, ovšem ne více než na dvě funkční období po sobě. Poslanecká sněmovna ČR vybírá členy Rady na návrh kulturních, regionálních, sociálních, odborových, zaměstnavatelských, náboženských, vzdělávacích, vědeckých, ekologických a národnostních organizací tak, aby byly rovnoměrně zastoupeny všechny uvedené zájmy. Členem Rady ČRo může být zvolena bezúhonná osoba, která je občanem České republiky, má trvalý pobyt na území ČR a je způsobilá k právním úkonům.¹²³

Dle § 5 zákona o ČRo je „členství v Radě neslučitelné s funkcí prezidenta republiky, poslance nebo senátora, člena vlády, soudce, státního zástupce, člena Nejvyššího kontrolního úřadu, člena bankovní rady České národní banky, Veřejného ochránce práv, s jakoukoli funkcí ve veřejné správě, s funkcí člena Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, člena Rady České televize, člena Rady České tiskové kanceláře, s funkcí generálního ředitele České televize a s funkcí člena dozorčí komise České televize nebo člena dozorčí komise Českého rozhlasu.“ Člen Rady ČRo nesmí vykonávat žádnou politickou funkci ani vykonávat žádnou funkci v politických stranách či hnutích. Není přípustné, aby člen Rady měl jakýkoliv finanční či obchodní užitek na provozování hromadných sdělovacích prostředků a/nebo měl obchodní zájem, který by mohl mít vliv na jeho neutrálnost či objektivitu. Je také zakázán vlastnický nebo pracovněprávní vztah

¹²² § 4 zákona č. 484/1991 Sb., České národní rady o Českém rozhlasu ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-01].

¹²³ § 4 zákona č. 484/1991 Sb., České národní rady o Českém rozhlasu ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-01].

člena Rady a osob jemu blízkých k Českému rozhlasu, a to i po dobu následujících dvou let po ukončení členství v Radě.¹²⁴

Člena, který nevykonává svou funkci řádně nebo je jeho další činnost v rozporu s výkonem funkce člena Rady, může Poslanecká sněmovna ČR z jeho funkce odvolat. Mezi další možnosti zániku funkce patří uplynutí funkčního období, odstoupení, zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům, ztráta občanství v ČR, změna trvalého pobytu mimo ČR, případně úmrtí.¹²⁵

Rada Českého rozhlasu si ze svých členů volí předsedu a dva místopředsedy, kteří společně tvoří Předsednictvo Rady. Zvolení i odvolání zástupců probíhá tajným hlasováním za přítomnosti většiny členů. Funkční období členů Předsednictva je dvouleté. Jejich zasedání jsou neveřejná a jsou na něj zváni všichni členové Rady. Hlavním úkolem předsedy Rady je zastupování Rady Českého rozhlasu navenek a jednání s orgány státní a veřejné správy i s dalšími institucemi. Předsednictvo si ze svých členů volí mluvčího, který komunikuje s domácími i zahraničními médii a prezentuje většinový názor členů Rady.¹²⁶

Dle § 8 zákona o ČRo Rada jmenuje a odvolává generálního ředitele a ředitele rozhlasových studií, schvaluje rozpočet, účetní uzávěrku a Statut Českého rozhlasu, kontroluje účelné a hospodárné využívání finančních zdrojů a majetku Českého rozhlasu, určuje mzdu generálního ředitele, rozhoduje o stížnostech na generálního ředitele, dohlíží na plnění úkolů Českého rozhlasu, volí a odvolává předsedu a místopředsedy Rady, schvaluje návrh generálního ředitele na zřizování či zrušení rozhlasových studií, zřizuje dozorčí komisi a předkládá Poslanecké sněmovně ČR ke schválení Kodex Českého rozhlasu a Výroční zprávu o činnosti Českého rozhlasu.¹²⁷

Zasedání Rady jsou veřejná a konají se dle potřeby, minimálně jedenkrát měsíčně. K usnášeníschopnosti je nezbytná přítomnost nadpoloviční většiny všech členů včetně

¹²⁴ § 5 zákona č. 484/1991 Sb., České národní rady o Českém rozhlasu ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-01].

¹²⁵ § 6 zákona č. 484/1991 Sb., České národní rady o Českém rozhlasu ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-01].

¹²⁶ Český rozhlas: Rada Českého rozhlasu. *Statut Rady Českého rozhlasu (ve znění od 27. 10. 2016)* In: *Rada Českého rozhlasu* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-02-29]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/statut-rady-ceskeho-rozhlasu-ve-zneni-od-27-10-2016-7722294>

¹²⁷ § 8 zákona č. 484/1991 Sb., České národní rady o Českém rozhlasu ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-01].

přítomnosti předsedy či místopředsedy. Výjimkou je jmenování a odvolání generálního ředitele Českého rozhlasu, které vyžaduje minimálně šest hlasů členů Rady.¹²⁸

Poradním orgánem Rady je pětičlenná Dozorčí komise, která má za úkol kontrolovat účelné a hospodárné využívání zdrojů Českého rozhlasu dle schváleného rozpočtu. Funkční období členů dozorčí komise je dvouleté a ze svých řad si volí předsedu a místopředsedu. Stejně jako Rada se schází minimálně jedenkrát měsíčně, jejich jednání jsou neveřejná a o své činnosti podává jednou za kalendářní čtvrt rok písemnou zprávu Radě Českého rozhlasu.¹²⁹

Rada Českého rozhlasu je odpovědná Poslanecké sněmovně ČR. Financování Rady probíhá z finančních prostředků Českého rozhlasu.¹³⁰

4.1.4 Rada České televize

Rada ČT je patnáctičlenný kontrolní orgán, jehož prostřednictvím se „*uplatňuje právo veřejnosti na kontrolu činnosti České televize*“¹³¹. Její činnost se řídí zákonem č. 483/1991 Sb., České národní rady o České televizi a Jednacím řádem Rady ČT.

Jednotliví členové Rady jsou voleni na šestileté období Poslaneckou sněmovnou ČR, kdy každé dva roky dochází k obměně jedné třetiny členů. Mohou být zvoleni do své funkce opakovaně, ovšem ne na více než dvě funkční období po sobě. Poslanecká sněmovna ČR vybírá členy Rady na návrh kulturních, regionálních, sociálních, odborových, zaměstnavatelských, náboženských, vzdělávacích, vědeckých, ekologických a národnostních organizací tak, aby byly rovnoměrně zastoupeny všechny jejich zájmy. Členem Rady ČT může být zvolena bezúhonná osoba, která je občanem České republiky, má trvalý pobyt na území ČR a je způsobilá k právním úkonům.¹³²

¹²⁸ Český rozhlas: Rada Českého rozhlasu. *Jednací řád Rady Českého rozhlasu (ve znění od 27. 10. 2016)*. In: *Rada Českého rozhlasu* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-02-29]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/jednaci-rad-rady-ceskeho-rozhlasu-ve-zneni-od-27-10-2016-7722291>

¹²⁹ § 8a zákona č. 484/1991 Sb., České národní rady o Českém rozhlasu ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-01].

¹³⁰ Český rozhlas: Rada Českého rozhlasu. *Statut Rady Českého rozhlasu (ve znění od 27. 10. 2016)*. In: *Rada Českého rozhlasu* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-02-29]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/statut-rady-ceskeho-rozhlasu-ve-zneni-od-27-10-2016-7722294>

¹³¹ § 4 zákona č. 483/1991 Sb., České národní rady o České televizi ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-02-28].

¹³² § 4 zákona č. 483/1991 Sb., České národní rady o České televizi ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-02-28].

Dle § 5 zákona o ČT je „členství v Radě neslučitelné s funkcí prezidenta republiky, poslance nebo senátora, člena vlády, soudce, státního zástupce, člena Nejvyššího kontrolního úřadu, člena bankovní rady České národní banky, s jakoukoli funkcí ve veřejné správě, s funkcí člena Rady České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání, člena Rady Českého rozhlasu, člena Rady České tiskové kanceláře, s funkcí generálního ředitele Českého rozhlasu a s funkcí člena dozorčí komise České televize nebo člena dozorčí komise Českého rozhlasu“.

Člen Rady ČT nesmí vykonávat žádnou politickou funkci ani nesmí vykonávat žádnou funkci v politických stranách či hnutích. Není přípustné, aby člen Rady měl jakýkoliv finanční či obchodní užitek na provozování hromadných sdělovacích prostředků a/nebo měl obchodní zájem, který by mohl mít vliv na jeho neutrálnost či objektivitu. Je zakázán vlastnický nebo pracovněprávní vztah člena Rady a osob jemu blízkých k České televizi, a to i po dobu následujících dvou let po ukončení členství v Radě.¹³³

Člena, který nevykonává svou funkci řádně nebo jehož další činnost je v rozporu s výkonem funkce člena Rady, může Poslanecká sněmovna ČR z jeho funkce odvolat. Mezi další způsoby zániku funkce patří uplynutí funkčního období, odstoupení, zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům, ztráta občanství v ČR, změna trvalého pobytu mimo ČR, případně úmrtí.¹³⁴

Rada ČT si ze svých členů volí předsedu a tři místopředsedy. Zvolení zástupců probíhá tajným hlasováním za přítomnosti většiny členů na funkční období dvou let. Hlavním úkolem předsedy Rady je zastupování Rady ČT navenek, jednání jejím jménem a podpis dokumentů. Dále mu přísluší funkce svolávat a řídit jednání Rady, koordinovat činnost Rady, navrhopvat jmenování a odvolání tajemníka Rady, řídit činnost sekretariátu Rady a být mluvčím Rady.¹³⁵

Dle § 8 zákona o ČT Rada jmenuje a odvolává generálního ředitele a ředitele televizních studií, schvaluje rozpočet, účetní uzávěrku a Statut České televize, kontroluje účelné a hospodárné využívání finančních zdrojů a majetku České televize, určuje mzdu

¹³³ Česká televize: Rada ČT. *Jednací řád Rady České televize* [online]. Praha, 2011 [cit. 2020-02-29]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/rada-ct/jednaci-rad/>

¹³⁴ § 6 zákona č. 483/1991 Sb., České národní rady o České televizi ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-02-29].

¹³⁵ Česká televize: Rada ČT. *Jednací řád Rady České televize* [online]. Praha, 2011 [cit. 2020-02-29]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/rada-ct/jednaci-rad/>

generálního ředitele, rozhoduje o stížnostech na generálního ředitele, dohlíží na plnění úkolů ČT, volí a odvolává předsedu a místopředsedy Rady. Dále schvaluje návrh generálního ředitele ČT na zřizování či zrušení televizních studií, zřizuje dozorčí komisi a předkládá Poslanecké sněmovně ČR ke schválení Kodex České televize, Výroční zprávu o hospodaření ČT a Výroční zprávu o činnosti ČT.¹³⁶

Zasedání Rady jsou veřejná a konají se dle potřeby, minimálně jedenkrát měsíčně. K usnášeníschopnosti je nezbytná přítomnost nadpoloviční většiny všech členů včetně přítomnosti předsedy či místopředsedy. Výjimkou je jmenování a odvolání generálního ředitele ČT, které vyžaduje minimálně deset hlasů členů Rady. O jejím zasedání je proveden zápis, který je dostupný veřejnosti na internetových stránkách České televize.¹³⁷

Poradním orgánem Rady je pětičlenná Dozorčí komise, která má za úkol kontrolovat účelné a hospodárné využívání zdrojů České televize dle schváleného rozpočtu. Má právo nahlížet do všech účetních dokladů a účetních záznamů a požadovat ústní nebo písemné informace od zaměstnanců ČT. Funkční období členů dozorčí komise je čtyřleté a ze svých řad si volí předsedu i místopředsedu. Stejně jako Rada se schází minimálně jedenkrát měsíčně, jejich jednání jsou neveřejná a o své činnosti podává jednou za kalendářní čtvrt rok písemnou zprávu Radě ČT.¹³⁸

Rada ČT je odpovědná Poslanecké sněmovně ČR. Financování Rady probíhá z prostředků České televize, kdy výpočet odměny jednotlivých členů Rady je stanoven zákonem o ČT a její přesnou výši schvaluje Poslanecká sněmovna ČR.¹³⁹

Na březen a duben 2020 připadlo jmenování celkem šesti nových členů Rady ČT, kdy tato skutečnost opět otevřela mnoho diskuzí. Vzhledem k tomu, že hlavním úkolem České televize je poskytovat veřejnou službu a naplňovat veřejný zájem, je určité oprávněné, že je její činnost kontrolována a je nad ní veden dohled. V současné době členy všech regulačních orgánů hromadných sdělovací prostředků v ČR volí výlučně

¹³⁶ § 8 zákona č. 483/1991 Sb., České národní rady o České televizi ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-02-29].

¹³⁷ Česká televize: Rada ČT. *Jednací řád Rady České televize* [online]. Praha, 2011 [cit. 2020-02-29]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/rada-ct/jednaci-rad/>

¹³⁸ § 8a zákona č. 483/1991 Sb., České národní rady o České televizi ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-02-29].

¹³⁹ § 8b zákona č. 483/1991 Sb., České národní rady o České televizi ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-02-29].

Poslanecká sněmovna ČR. Dle současné právní úpravy je Česká televize dána na milost a nemilost právě Poslanecké sněmovně ČR, která má ve své pravomoci také schválení výročních zpráv ČT (viz v kapitole 4.2 Výroční zprávy veřejnoprávních médií). Vedení ČT je tak pravidelně vystaveno obavám, aby nad správným úsudkem poslanců, který by byl ve veřejném zájmu všech občanů ČR, nevyhrál vlastní záměr politických stran. Již několikrát byl podán návrh Senátu ČR, aby tato pravomoc byla také v jejich gesci, když původní zákon s dvoukomorovým Parlamentem nepočítal. Přestože je tato varianta již zavedená v mnohých zahraničních zemích, do zákonné úpravy ČR se stále neprosadila.

4.2 Výroční zprávy veřejnoprávních médií

Dalším druhem kontroly veřejnoprávních médií jsou výroční zprávy. Všechna média poskytující veřejnou službu v ČR jsou ze zákona povinna předkládat Poslanecké sněmovně ČR prostřednictvím svých Rad výroční zprávy o své činnosti a hospodaření. V některých případech má Poslanecká sněmovna ČR za úkol výroční zprávy projednat a při shledání nedostatků v hospodaření či činnosti mohou být Poslaneckou sněmovnou ČR odvoláni všichni členové Rady příslušného média. V konečném důsledku to může vést až k odvolání generálního ředitele veřejnoprávního média.

4.2.1 Výroční zpráva České tiskové kanceláře

V případě ČTK zní § 6 odst. 3 zákon č. 517/1992 Sb., následovně:

„Česká národní rada může odvolat Radu, neplní-li Rada opakovaně své působnosti podle § 8 odst. 1 písm. a), b) a c), § 8 odst. 2 tohoto zákona, anebo konstatuje-li Česká národní rada v průběhu šesti měsíců svými usneseními opakovaně, že tisková kancelář neplní své poslání podle § 2 tohoto zákona.“

Z § 8 odst. 2 zákona o ČTK vychází pouze podmínka předložení výroční zprávy o hospodaření a činnosti ČTK prostřednictvím její Rady Poslanecké sněmovně ČR. ČTK tak není, na rozdíl od Českého rozhlasu a České televize, vázána schválením výroční zprávy Poslaneckou sněmovnou ČR, ale je vázána pouze jejím předložením. Zákonem není stanoven ani žádný závazný termín, do kdy musí ČTK prostřednictvím Rady výroční zprávu předložit. Jednací řád Rady ČTK ve svém článku V odst. 2 pouze uvádí povinnost předložit výroční zprávu ČTK jedenkrát ročně.

Výroční zpráva o hospodaření a činnosti České tiskové kanceláře obsahuje shrnutí o zpravodajství, fotobance, činnosti obchodního úseku, Akademii ČTK, informační technologii a zahraniční činnosti ČTK za uplynulý rok. Dále zahrnuje souhrn majetku, vynaložených mezd, výnosů a nákladů, jakož i přehled celkového hospodaření. Nechybí roční uzávěrka ověřená auditorem a předpokládaný vývoj hospodaření pro rok následující. Zpráva mimo jiné obsahuje také informace o činnosti Rady ČTK, souhrn řádných zasedání, dalších možných aktivit a její rozpočet.

Dle výročních zpráv se ČTK již několik let potýká s problémem neoprávněného užívání získaných informací a fotografií, a to zejména na internetu. Na přelomu let 2009 a 2010 ČTK zjistila, že 90 % internetových serverů užívá její získané informace, ovšem bez potřebných licencí a oprávnění. ČTK oslovila tyto provozovatele, aby předmětné informace stáhli nebo podepsali potřebné licenční smlouvy. Pouze 10 % oslovených využilo nabídky dodatečného oprávnění na šíření informací, ostatní servery informace stáhli.¹⁴⁰ Z výročních zpráv ČTK přitom vyplývá, že se ČTK s tímto problémem zabývá každý rok a bezmocně volá po přísnější zákonné úpravě, která by podpořila její výhradní práva na získané informace. ČTK je ze zákona povinna zajistit pro veřejnost všeobecné a nestranné informace, jejichž opatření bývá někdy dosti nákladné. Následný prodej těchto informací je jejím hlavním příjmem. Je tedy pochopitelné, že by ráda dosáhla úpravy, která by ochránila nejen ji, ale také poctivě placící klienty. Ve Výroční zprávy o činnosti a hospodaření České tiskové kanceláře v roce 2018 ČTK uvedla, že si vyvíjela vlastní aplikaci, která monitoruje míru zneužívání jejích informací. Na základě monitoringu o zneužití informací jedná s provozovateli na uzavření licenčních smluv, případně přistupuje k právnímu řešení.

4.2.2 Výroční zpráva Českého rozhlasu

Český rozhlas má ze zákona povinnost prostřednictvím své Rady předkládat Poslanecké sněmovně ČR do 31. března každého roku Výroční zprávu své činnosti za předcházející rok. Výroční zprávu o hospodaření Českého rozhlasu za předcházející rok je Rada ČRo povinna předložit Poslanecké sněmovně ČR do 31. srpna. Poslanecká sněmovna ČR má za úkol tyto zprávy projednat. Zamítnutí dvou Výročních zpráv

¹⁴⁰ *Výroční zpráva o činnosti a hospodaření České tiskové kanceláře v roce 2013*. Dostupné z: https://www.ctk.cz/o_ctk/vyrocní_zpravy/

o činnosti či dvou Výročních zpráv o hospodaření po sobě vede dle zákona o ČRo k odvolání všech členů Rady ČRo. Do tří dnů od jejich povinného předložení je ČRo povinen zprávy veřejně zpřístupnit. Výroční zprávy ČRo jsou veřejně přístupné na internetových stránkách Rady Českého rozhlasu.

Obsahem Výroční zprávy o hospodaření Českého rozhlasu je schéma organizační struktury ČRo, celkové hospodaření, porovnání hospodaření s plánem na daný rok, porovnání s hospodařením v přechodném roce, podrobný popis výnosů, nákladů i investic. Součástí zprávy je také účetní uzávěrka ověřená nezávislým auditorem.

Z Výročních zpráv o hospodaření ČRo vyplývá, že více než 90 % výnosů tvoří každoročně rozhlasové poplatky. Zbylých několik procent je tvořeno podnikatelskou činností ČRo, tedy zejména výnosy z reklamy a sponzoringu, výnosy ze zahraničního vysílání a z prodeje služeb. Hlavními náklady každoročně bývají náklady na materiál, které tvoří přibližně 43 %, následují náklady na služby ve výši cirká 37 % a náklady na provoz ve výši kolem 2,7 % z celkových nákladů ČRo. Zbylé náklady jsou složeny z daní, poplatků a finančních nákladů spojených s chodem instituce.¹⁴¹

Výroční zpráva o činnosti Českého rozhlasu je velmi rozsáhlým dokumentem, který je zpravidla rozdělen na textovou část a přílohy. Obsahem textové části je shrnutí činnosti Rady ČRo, podrobný rozbor programové nabídky a okruhu posluchačů jednotlivých celoplošných, regionálních i zahraničních stanic, informace o činnosti příslušných organizačních struktur ČRo, včetně činnosti generálního ředitele a jeho vztahu s Radou ČRo. Přílohy obsahují přehledové tabulky a grafy programových profilů stanic, struktury posluchačů, poslechovosti stanic, ale také mapy pokrytí rozhlasového vysílání, vydaná usnesení a rozpočet Rady ČRo.

4.2.3 Výroční zpráva České televize

Česká televize, stejně jako Český rozhlas, má ze zákona povinnost prostřednictvím své Rady předkládat Poslanecké sněmovně ČR Výroční zprávu o činnosti a Výroční zprávu o hospodaření České televize. Termín pro předložení Výroční zprávy o činnosti České televize je zákonem o ČT stanoven na 31. března každého roku a před-

¹⁴¹ Výpočty byly provedeny aritmetickým průměrem hodnot uvedených ve Výročních zprávách o hospodaření Českého rozhlasu za roky 2016-2018.

kládá se výroční zpráva za rok předešlý. Výroční zprávu o hospodaření České televize za uplynulý rok je Rada ČT povinna předložit Poslanecké sněmovně ČR do 31. srpna. Poslanecká sněmovna ČR má za úkol obě zprávy projednat. Zamítnutí dvou Výročních zpráv o činnosti či dvou Výročních zpráv o hospodaření po sobě vede dle zákona o ČT k odvolání všech členů Rady ČT. Do tří dnů od jejich povinného předložení je ČT povinna zprávy veřejně zpřístupnit. Výroční zprávy ČT jsou veřejně přístupné na internetových stránkách České televize.

Obsahem Výroční zprávy o hospodaření České televize je kromě obecných údajů, zejména souhrn a zhodnocení hospodaření ČT. Ve zprávě je možné dohledat, jak bylo daný rok nakládáno s vybranými televizními poplatky, kolik činí současný majetek ČT, jakým způsobem Česká televize naložila v daném roce se získanými finančními prostředky, kolik pořadů vyrobila a odvysílala. Data jsou vždy porovnána s předpokládaným rozpočtem pro daný rok, ale také s hospodařením veřejnoprávních médií v Evropě. Součástí zprávy je účetní uzávěrka ověřená nezávislým auditorem.

Stejně jako v případě Českého rozhlasu, je 91 % příjmů ČT tvořeno televizními poplatky. Zbýlých 9 % je tvořeno podnikatelskou činností ČT, do které patří výnosy z reklamy a sponzoringu, výnosy z prodeje práv a výnosy z prodeje výrobků a zboží z Edice ČT. Celkem 92 % výnosů z televizních poplatků, využívá Česká televize na výrobu pořadů, infrastrukturu a podporu výroby, distribuci signálu a režijní náklady. Zbýlých 8 % výnosů je použito na úhradu provozních nákladů, mzdy zaměstnanců a odvody do státního rozpočtu.¹⁴²

Výroční zpráva o činnosti České televize obsahuje obecné informace o ČT, její organizační strukturu, shrnutí nabídky pořadů na jednotlivých televizních programech a shrnutí činnosti Rady ČT. Součástí zprávy jsou také přílohy, které obsahují informace o soudních a správních sporech, seznam oceněných pořadů, seznam pořadů vyrobených v mezinárodní koprodukcí a informace o mezinárodním televizním festivalu *Zlatá Praha*.

¹⁴² *Výroční zpráva o hospodaření České televize v roce 2018*. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/rada-ct/vyrocní-zpravy/>

4.2.3.1 Hodnocení plnění veřejné služby

Od roku 2012 zpracovává Česká televize dobrovolně ke svým Výročním zprávám o činnosti také dokument nazvaný Hodnocení plnění veřejné služby.¹⁴³ Jedná se o souhrnný text, na jehož základě je sledována úroveň a míra naplnění veřejné služby. V interní rovině je tento dokument také ukazatelem odezvy uživatelů, čímž poskytuje informace potřebné pro sestavování programu a pro rozdělování veřejných zdrojů.

Hodnocení plnění veřejné služby České televize je vyhotoveno na základě metodiky stanovené Radou ČT a Českou televizí. Tato metodika reflektuje zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi i Kodex ČT a zároveň vychází z některých metod, které jsou využívány pro hodnocení plnění veřejné služby ve Velké Británii a v Nizozemsku.

Při hodnocení se vychází z následujících tří hledisek:

1. Metodika RQI, která charakterizuje úroveň vysílání veřejné služby na základě jeho zásahu, kvality a dopadu (reach, quality, impact).
2. Míra naplnění mezinárodně uznaných obecných cílů, které jsou stanoveny pro média veřejné služby. Mezi tyto cíle patří poskytovat zpravodajské a publicistické informace, udržovat a rozvíjet občanskou společnost a demokracii, podporovat vzdělanost a vzdělávání, podporovat kulturu a sport, prezentovat regiony České republiky, stejně jako Evropu a svět, podporovat nová média a nové technologie.
3. Míra uspokojení potřeb rozdílných diváckých skupin.

Tato hlediska jsou realizována pomocí tří ukazatelů, tzv. indikátorů, mezi které patří:

- a) **měřitelné chování a postoj veřejnosti** – vychází z kvalitativních dat elektronického měření sledovanosti získávaných pomocí tzv. peplemetrů, z monitoringu on-line kanálů a webového archivu, dlouhodobého interního výzkumu ČT a pravidelného výzkumu s půlroční periodicitou;

¹⁴³ *Hodnocení plnění veřejné služby* Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/sledovanost-a-data-o-vysilani/hodnoceni-verejne-sluzby/>

- b) **odborného posouzení plnění zásad stanovených Kodexem ČT** – je založeno na externím posouzení a obsahové analýze, tedy na expertních rozbo-rech a posudcích zaměřených na různé oblasti vysílání;
- c) **interní databáze odvysílaných pořadů.**

Získané údaje jsou porovnávány a posouzeny s údaji z předloňského roku, případ-ně s dalšími domácími či zahraničními médii. Konečné stanovisko, zda Česká televize splňuje požadavky k naplnění veřejné služby, vydává Rada ČT.

Česká televize vykazuje svou programovou skladbou již dlouhodobě průměrný zásah přes 72 %, při stabilizované spokojenosti 81 %. Díky průměrné sledovanosti všech svých programů, který činí v součtu okolo 30 % se každoročně stává lídrem čes-kého televizního trhu. Zpravodajský pořad *Události* je navíc označován za nejdůvěry-hodnější zpravodajství v ČR.¹⁴⁴

¹⁴⁴ *Hodnocení plnění veřejné služby 2018* Dostupné z:
https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1461.pdf?v=1&_ga=2.63896745.70962431.1586163228-1761023738.1580394539

5. Komparace veřejnoprávních a komerčních médií v ČR

Komerční neboli soukromá média jsou v právu označena jako provozovatelé vysílání s licenci. Licence je forma podnikatelského oprávnění a je podrobně upravena zákonem č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání (viz kapitola 3.1 Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání). Účelem komerčních sdělovacích prostředků není poskytování zákonem vymezené veřejné služby ani vysílání, které by bylo ve veřejného zájmu, ale jedná se o společnosti, jejichž hlavním účelem je maximalizace zisku. Přestože se může zdát, že komerční média vznikla, aby nabídla divákům jiný společenský pohled než média veřejnoprávní, je důležité se uvědomit, že důvodem jejich vzniku je především podnikatelským záměrem. Cílem komerčních médií je zaujmout diváka a dosáhnout tak vysoké sledovanosti při vysílání reklam.

Pro srovnání veřejnoprávních a komerčních médií jsem si, vzhledem k velké oblibě a také názorových rozdílu veřejnosti, vybrala televizní vysílatele. Níže uvedený text se věnuje České televizi a komerčním televizním vysílatelům v ČR.

5.1 Financování

Zdrojem příjmů komerčních médií je vysílání obchodních sdělení, ať již formou reklamy, teleshoppingu či umístění produktu v pořadu. Rozhodujícím klientem komerčních médií je tedy zadavatel, který je ochoten zaplatit za umístění svého produktu či služby do vysílání nejvyšší cenu. Zákon umožňuje provozovatelům vysílání s licenci přerušovat filmy, kinematografická díla a zpravodajské pořady reklamou každých 30 minut, při maximálním denním rozsahu reklamy a teleshopping 2 % vysílacího času denně.¹⁴⁵

Nejdůležitějším úkolem veřejnoprávních médií je naplnění veřejného zájmu a jejich hlavním klientem je tedy veřejnost. Protože není žádoucí, aby byl obsah vysílání ovlivňován jakýmkoliv zadavatel reklamy, je vysílání reklamy ve veřejnoprávních médiích upraveno zákonem. Česká televize je od roku 2011 velmi striktně omezena co do umístění reklamy i jiných komerčních sdělení. Na programech České televize je zcela zakázáno vysílání teleshoppingu a reklamy je možné vysílat pouze na programu ČT2 či

¹⁴⁵ § 50 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-05].

ČT Sport. Na ostatní televizní kanály je možné vkládat pouze reklamy, jejichž obsah je zaměřen na kulturní nebo sportovní události, a to výhradně v přestávkách mezi pořady, případně do jejich přirozených přestávek. Maximální denní rozsah reklam je pak stanoven na 0,5 % denního vysílacího času.¹⁴⁶ Zákon o ČT navíc stanovuje, že výnosy z reklam odvysílaných na programu ČT2 je Česká televize povinna převést do Státního fondu kultury České republiky a výnosy z reklam odvysílaných na programu ČT4 (ČT Sport) použít na výrobu a vysílání pořadů se sportovní tematikou.¹⁴⁷

Hlavním zdrojem příjmů veřejnoprávních médií jsou zákonem stanovené rozhlasové a televizní poplatky. Tento systém příjmu je v případě poskytovatelů vysílání veřejné služby uplatňován ve většině Evropských zemí. Z informací, které každoročně vydává Evropská vysílací komise (*European Broadcasting Union, EBU*) vyplývá, že průměrná výše poplatků spojených s vysíláním činí celkem 13,5 EUR¹⁴⁸, tedy přibližně 372 Kč měsíčně.

Jeden z nejvyšších poplatků za vysílání je zaveden ve Švýcarsku. Rozhlasový a televizní poplatek zde činí kolem 918 Kč měsíčně a od roku 2019 jej hradí každá domácnost bez rozdílu, zda vlastní potřebný přijímač. Stejným způsobem jsou hrazeny poplatky v Německu, kde jejich měsíční výše činí přibližně 482 Kč. Vzhledem k častým diskuzím nad vysílacími poplatky bylo ve Švýcarsku vyhlášeno celostátní referendum o jejich zrušení. Proti zrušení rozhlasových a televizních poplatků hlasovalo celkem 71,6 % voličů, a to především z důvodu, že nechtěli přijít o nezávislé a nestranné informace. V roce 2016 proběhla reforma vybírání rozhlasových a televizních poplatků také v Itálii. Výše měsíčních poplatků za vysílání zde činí kolem 207 Kč a úhrada probíhá společně s účtem za plyn a elektřinu.¹⁴⁹

V České republice činí výší poplatek za rozhlasové a televizní vysílání v součtu celkem 180 Kč měsíčně. V tomto ohledu se tak nacházíme pod průměrem ostatních Evropských zemí.

¹⁴⁶ § 51 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-05].

¹⁴⁷ § 11 zákona č. 483/1991 Sb., České národní rady o České televizi ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-10].

¹⁴⁸ Následný text přepočítává hodnotu EUR na CZK dle aktuálního kurzu ČNB. Dne 3.4.2020 činila hodnota 1 EUR celkem 27,54 CZK. Hodnoty byly zaokrouhleny na celé koruny.

¹⁴⁹ *Výroční zpráva o hospodaření České televize v roce 2018*. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/rada-ct/vyrocní-zpravy/>

Výše televizního poplatku činí v ČR od roku 2008 celkem 135 Kč. S ohledem na inflaci, růst cen výrobních faktorů spojených s produkcí pořadů a nárůst mezd je však reálná hodnota poplatku pouze 111 Kč. Příjmy z televizních poplatků tvoří celkem 91 % výnosů ČT. Zbýlých 9 % je tvořeno podnikatelskou činností ČT, do které patří výnosy z reklamy a sponzoringu, výnosy z prodeje práv a výnosy z prodeje výrobků a zboží z Edice ČT. Celkem 92 % výnosů z měsíčního televizního poplatku využívá Česká televize na výrobu pořadů, infrastrukturu a podporu výroby, distribuci signálu a režijní náklady. Zbýlých 8 % výnosů je využito na úhradu nákladů souvisejících s provozem společnosti. Z čísel vyplývá že majoritní část televizních poplatků, které Česká televize přijme, je vynaložena na tvorbu obsahu a vysílání. Náklady spojené s provozem, mzdy zaměstnancům, ale také odvody státu jsou z větší části hrazeny z podnikatelské činnosti ČT.

Někteří odpůrci rozhlasového a televizního poplatku, respektive odpůrci veřejnoprávních médií, usilují o to, aby příjemcem poplatku byl stát. Rozhlasový a televizní poplatek by byl součástí státního rozpočtu a veřejnoprávní média by se opět stala médii státními. V konečném důsledku by takový postup vedl ke ztrátě nezávislosti veřejnoprávních sdělovacích prostředků, protože jejich existence by byla podřízena politickému rozhodnutí. Vrátili bychom se do doby, kdy byla média ovlivňována státní mocí. Veřejnoprávním sdělovacím prostředkům by byla odebrána možnost svobodného zpravodajství a kontroly politického dění ve státě.

5.2 Obsah vysílání

Hlavním cílem komerčních médií je upoutat diváka a dosáhnout co nejvyšší sledovanosti, která je spojena s efektivností a ziskem z odvysílané reklamy. Obsah programů je sestaven s účelem bavit a neklást na diváka žádné nároky. V programové skladbě komerčních médií se nejčastěji setkáme s převzatými zahraničními pořady a seriály (např. *Kriminálka Las Vegas*, *Mentalista*, *Columbo*, *Dr. House*). Velká divácká oblíbenost je také zaznamenána u licencovaných reality show, ve kterých hrají hlavní roli neherci vybraní z široké veřejnosti (např. *Výměna manželek*, *X faktor*, *Prostře-*

no!).¹⁵⁰ V případě vlastní výroby pořadů jsou nejvyšším zájmem komerčních médií nízké náklady, z toho důvodu je většina tvorby komerčních médií studiového formátu.

Přestože podle zákona 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání je celoplošné televizní vysílání definováno jako přenos, jehož dosah je přístupný alespoň pro 80 % obyvatel ČR, podle zákona o ČT musí Česká televize nabízet minimálně čtyři programy, které jsou dostupné pro 95 % obyvatel ČR. Je tu tedy rozdíl 15 % obyvatel ČR, což je přibližně 1 602 174 osob¹⁵¹, pro které komerční médium i přes stanovené celoplošné televizní vysílání být dostupné nemusí a veřejnoprávní televizní médium ano. Rozdíl je pochopitelný, média veřejné služby jsou zřízena především pro naplnění veřejného zájmu, a tedy musí být dostupné pro co nejvíce osob. Nicméně, na problematiku je potřeba nahlížet také z druhé strany. Česká televize musí uspokojit svým vysíláním o 1 602 174 uživatelů více než médium komerční. S tím se pojí nejen vyšší nároky na technické parametry vysílání, ale také na jeho obsah.

Česká televize vyrobila v roce 2018 celkem 17 914 hodin nových pořadů a řadí se tak k předním veřejnoprávním televizním vysílatelům v počtu premiér v Evropě.¹⁵² Zároveň je také největším koproducentem českých filmů a dokumentů (např. filmy *Poslední aristokratka*, *Vlastníci*, *Nabarvené ptáče*, dokumenty *V síti*, *Planeta Česko*). Právě zde je nutné spatřovat hlavní potenciál veřejnoprávního televizního vysílatele, který svou tvorbou neustále přispívá k podpoře kultury prostřednictvím tvorby nové filmové produkce, čímž se řadí mezi nejvýraznější kulturní instituce v ČR.

Podle § 32 odst. 2 zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání mají komerční vysílatelé povinnost pro osoby se sluchovým postižením zprostředkovat minimálně 15 % vysílaných pořadů pomocí skrytých nebo otevřených titulků a minimálně 2 % vysílaných pořadů musí být zprostředkováno pro osoby s postižením zrakovým.

Veřejnoprávní provozovatelé celoplošného vysílání, jsou povinni pro osoby se sluchovým postižením zprostředkovat alespoň 70 % vysílaných pořadů pomocí skrytých

¹⁵⁰ JEŽEK, Vlastimil a Jan JIRÁK. Média a my. V Praze: Akademie múzických umění, 2014. Management umění – umění managementu. 91-96 s. ISBN 978-80-7331-304-3.

¹⁵¹ Výpočet vychází ze statistiky ČR ke dni 30. září 2019, zdroj: Český statistický úřad: *Statistiky: Obyvatelstvo* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_lide

¹⁵² *Výroční zpráva o hospodaření České televize v roce 2018*. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/rada-ct/vyrocní-zpravy/>

nebo otevřených titulků a vyrobit v českém znakovém jazyce nebo simultánně tlumočit do českého znakového jazyka minimálně 2 % vysílaných pořadů. Minimálně 10 % vysílaných pořadů musí být zprostředkováno pro osoby se zrakovým postižením.

Česká televize odvysílala v roce 2019 v průměru napříč všemi svými televizními kanály celkem 84,8 % pořadů, které byly opatřeny skrytými titulky a 4,1 % pořadů bylo tlumočeno ve znakovém jazyce. Pro osoby se zrakovým postižením bylo v roce 2019 Českou televizí v průměru zprostředkováno 39,7 % pořadů, z toho 18,2 % pořadů obsahovalo tzv. audio-popisy.¹⁵³

5.2.1 Úprava programu a vysílání během pandemie COVID-19

Dne 10. března 2020 bylo s ohledem na šíření viru SARS-CoV-2 způsobující onemocnění COVID-19 po zasedání Bezpečnostní rady státu ČR vyhlášeno několik bezpečnostních opatření, jejichž součástí bylo mimo jiné přerušení kontaktní výuky ve všech základních, středních, vyšších odborných i vysokých školách. V následujících dnech bylo rozšíření nákazy viru SARS-CoV-2 prohlášeno Světovou zdravotnickou organizací (*WHO*) za pandemii s hlavním epicentrem v Evropě. V ČR byl dne 12. března vyhlášen nouzový stav.

Tato mimořádná situace samozřejmě vedla ke změnám napříč celou Českou republikou. Televizní i rozhlasové vysílání informuje o vývoji situace v ČR 24 hodin denně.

Česká televize jako veřejnoprávní médium zareagovala na danou situaci nejen posílením svého zpravodajství, ale také okamžitou úpravou vysílacího programu a spuštěním několika nových pořadů. Již 16. března byl spuštěn na programu ČT2 nový zábavně-vzdělávací pořad *UčíTelka* určený žákům prvního stupně základních škol. Pořad je vysílán každý všední den od 9 do 12 hodin a nabízí náhradní alternativu pro vyučování. Je mimo jiné garantován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, které se podílelo na jeho vzniku a na skladbě obsahu. V čase od 12 do 15 hodin následuje pořad *Odpoledka*, jehož obsah je zaměřen především na druhý stupeň základních škol a skládá se z přírodovědných, zeměpisných a dějepisných dokumentů, ale také fyzikálních

¹⁵³ Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2019. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/rada-ct/vyrocní-zpravy/>

a chemických pokusů. S přijímacími zkouškami na střední školu pomáhá žákům Česká televize prostřednictvím pořadu *Škola doma*, který běží na programu ČT1 každé úterý a čtvrtek od 14 hodin. Žáci se během všech tří pořadů mohou prostřednictvím online chatu ptát přítomných učitelů na věci, se kterými potřebují v rámci přípravy do školy poradit.

Dne 23. března 2020 byl spuštěn nový program ČT3, který je určen seniorům. Jedná se zatím pouze o provizorní vysílání, které probíhá denně od 9:00 do 17:25 a na programu jsou zejména tematické magazíny, pořady z televizního fondu a základní informační servis, který je přizpůsoben nejstarší skupině obyvatel.

Závěr

Diplomová práce na téma „Veřejná služba poskytována veřejnoprávními médii v ČR“ se zabývá problematikou vymezení veřejné služby, kterou mají poskytovat veřejnoprávní média v ČR. Práce si klade za cíle vymezit pojem veřejnoprávní médium, blíže specifikovat aktuální právní úpravu a ověřit, zda veřejnoprávní média ČR poskytují veřejnou službu. Vzhledem k tomu, že problematika veřejnoprávních mediálních institucí je relativně rozsáhlá, nebylo možné s ohledem na daný rozsah práce pojmout veškerý okruh problémů a dostupných informací. Podstatné instituty související s danými pojmy však byly i přes obsáhlost oblasti přiblíženy. Pro srozumitelnější objasnění společenské funkce veřejnoprávních médií v ČR je v závěru práce porovnána Česká televize s komerčními televizními vysílateli.

Definice pojmu veřejné služby nebyla ve vztahu k médiím jednoduchá. Všeobecné vymezení tohoto pojmu je široké, navíc v případě veřejnoprávních médií se nejedná o výkon veřejné správy jako takové. Na veřejnou službu poskytovanou veřejnoprávními médii je nutné pohlížet jako na zákonem stanovenou činnost, která je činěna ve veřejném zájmu. Z tohoto důvodu byl v první kapitole pojem veřejné služby charakterizován jen velmi obecně. Následuje konkrétní určení institucí, které jsou v ČR pověřeny poskytováním veřejné služby v oblasti médií a jejich historická i současná deskripce.

Pro posouzení problematiky a vymezení veřejné služby poskytované veřejnoprávními médii je nutno vycházet ze zákonné úpravy daného státu a doplňujících vnitřních předpisů médií poskytujících veřejnou službu. Z tohoto důvodu jim byla věnována rozsáhlá část této práce. Celá třetí kapitola se věnuje v první řadě zákonu, který upravuje rozhlasové a televizní vysílání v ČR, zákonům, které zřizují veřejnoprávní média v ČR, jejich hlavním vnitřním předpisům, ale také zákonu o rozhlasových a televizních poplatcích a zákonu o regulaci reklamy.

S ohledem na přechod televizního, ale také rozhlasového vysílání na digitální formu, jsou obsahem práce předně zákonná ustanovení upravující digitální přenos. Přechod na digitální vysílání je z důvodu uvolnění kmitočtových pásem pro vysokorychlostní datové sítě požadavkem Evropské unie. Digitální přenos programů zároveň přináší stabilitu vysílání, s čímž souvisí také vyšší kvalita obrazu i zvuku.

Veřejnoprávní poskytovatelé hromadných služeb budou mít vždy jinou funkci, než mají poskytovatelé médií komerčních. Je tak stanoveno způsobem jejich vzniku a způsobem financování. Instituce poskytující veřejnou službu v oblasti médií jsou v ČR zřízeny zákony a mají také zákony stanovené úkoly a cíle. Veškerá jejich činnost je kontrolována nejen regulačními orgány, ale také politickou mocí. Kontrolním orgánům je věnována čtvrtá kapitola práce, která vedle definic regulačních orgánů obsahuje také charakteristiku výročních zpráv. Je zde také zmíněna problematika politické neustranosti veřejnoprávních médií, když všechny kontrolní rady, ale také výroční zprávy spadají do výlučné rozhodující pravomoci Poslanecké sněmovny ČR.

V závěru této práce bylo komparací České televize s komerčními televizními médii znázorněno, že financování i obsah vysílání je pro tato média velmi odlišný. Komerční média lze charakterizovat jako podnikatelské subjekty. Jejich vznik je vázán na získání licence, která je podnikatelským oprávněním k vysílání a činnost je zaměřena zejména na zisk obdržený z vysílání obchodních sdělení. Z tohoto důvodu jsou komerční média významně ovlivněna především tržními zákonitostmi. Pro dosažení naplnění služby ve veřejném zájmu je však nutné sledovat obecné zájmy a zájmy společnosti a upřednostňovat je před zájmy soukromými.

Z dat, která jsou v práci uvedena vyplývá, že všechna veřejnoprávní média v ČR naplňují zákony vymezenou veřejnou službu. V době pandemie související s šířením viru SARS-CoV-2, jejímž následkem došlo k vyhlášení nouzového stavu v ČR, zajistila Česká tisková kancelář okamžitou úpravu poskytovaného zpravodajství a Český rozhlas i Česká televize bezodkladně upravili obsah svého vysílání. V případě České televize nebyla úprava obsahu vysílání stanovena pouze pro mimořádné zpravodajství, ale z důvodu uzavření většiny školních institucí zařadila do programu také vzdělávací pořady především pro žáky základních škol. Napomohla tak v rámci svých možností a nad zákonem stanovený rámec obyvatelům ČR v této nepříjemné mimořádné situaci spojené s pandemií viru SARS-CoV-2 způsobující onemocnění COVID-19.

Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace:

Dějiny českých médií v datech: rozhlas, televize, mediální právo. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0632-1.

HORZINKOVÁ, Eva a Zdeněk FIALA. *Správní právo hmotné: obecná část.* Praha: Leges, 2010. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-55-4.

CHALOUPKOVÁ, Helena. *Mediální právo: komentář.* V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-725-5.

JEŽEK, Vlastimil a Jan JIRÁK. *Média a my.* V Praze: Akademie múzických umění, 2014. Management umění – umění managementu. ISBN 978-80-7331-304-3.

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Masová média.* Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-466-3.

KINDL, Milan. *Základy správního práva.* 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-190-8.

KROUPA, Jiří. *Mediální právo.* Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-4884-3.

POUPEROVÁ, Olga. *Regulace médií.* Praha: Leges, 2010. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-48-6.

ROZEHNAL, Aleš. *Mediální právo.* 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-549-4.

SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo.* 3., aktualiz. a upr. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-002-8.

ŠMÍD, Milan. *Média, internet, TV Nova a já.* Praha: ISV, 2000. Média. ISBN 80-85866-69-2.

TICHÝ, Luboš, ed. *Veřejná služba v České republice, Německu, Rakousku a Evropské unii: Daseinsvorsorge in der Tschechischen Republik, Deutschland, Österreich und in der Europäischen Union*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2007. ISBN 978-80-85889-96-3.

Právní předpisy:

Zákon č. 484/1991 Sb., České národní rady o Českém rozhlasu ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-02-28].

Zákon č. 483/1991 Sb., České národní rady o České televizi ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-02-28].

Zákon č. 517/1992 Sb., České národní rady o České tiskové kanceláři. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 29.2.2020].

Zákon č. 36/1993 Sb., České národní rady o některých opatřeních v oblasti rozhlasového a televizního vysílání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-02-28].

Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-05].

Zákon č. 40/1995, o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-11].

Zákon č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2020-03-14].

Internetové zdroje:

Česká tisková kancelář: *ČTK oslavila 100 let od svého založení 28. 10. 2018* [online]. Praha, 2018 [cit. 2020-02-27]. Dostupné z: https://www.ctk.cz/o_ctk/historie/

Česká tisková kancelář. *Kodex ČTK* [online]. Praha, 2018 [cit. 2020-03-08]. Dostupné z: https://www.ctk.cz/o_ctk/kodex/

Česká tisková kancelář: *Rada ČTK. Jednací řád Rady ČTK* [online]. Praha, 2018 [cit. 2020-02-29]. Dostupné z: https://www.ctk.cz/o_ctk/rada_ctk/jednaci-rad/

Česká tisková kancelář: *Rada ČTK* [online]. Praha, 2018 [cit. 2020-02-29]. Dostupné z: https://www.ctk.cz/o_ctk/rada_ctk/

Český rozhlas: *O rozhlase* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-02-28]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/o-rozhlase-7752675>

Český rozhlas: *Rada Českého rozhlasu. Statut Rady Českého rozhlasu (ve znění od 27. 10. 2016)* In. Rada Českého rozhlasu [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-02-29]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/statut-rady-ceskeho-rozhlasu-ve-zneni-od-27-10-2016-7722294>

Český rozhlas: *Rada Českého rozhlasu. Jednací řád Rady Českého rozhlasu (ve znění od 27. 10. 2016)*. In: Rada Českého rozhlasu [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-02-29]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/jednaci-rad-rady-ceskeho-rozhlasu-ve-zneni-od-27-10-2016-7722291>

Český rozhlas. *Kodex Českého rozhlasu* [online]. Praha: Český rozhlas, 2020 [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/kodex-ceskeho-rozhlasu-7722382>

Česká televize: *Základní informace o ČT* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-02-29]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/zakladni-informace-o-ct/>

Česká televize: *Rada ČT. Jednací řád Rady České televize* [online]. Praha, 2011 [cit. 2020-02-29]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/rada-ct/jednaci-rad/>

Česká televize: *Televizní poplatek* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-03-14]. Dostupné z: <https://tvp.ceskatelevize.cz/StaticPages/FAQ.aspx?id=04>

Hodnocení plnění veřejné služby 2018 Dostupné z: https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1461.pdf?v=1&_ga=2.63896745.70962431.1586163228-1761023738.1580394539

Kodex České televize: zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání [online]. Praha: Česká televize, 2003 [cit. 2020-03-20]. ISBN 80-85005-46-8. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/preambule-a-vyklad-pojmu/>

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání: *Povinně zveřejňované seznamy. Seznam provozovatelů vysílání a licenčních podmínek (licence), provozovatelů převzatého vysílání (registrace), poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání a samoregulačních orgánů (evidence)* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.rrtv.cz/cz/static/prehledy/povinne-zverejnovane-seznamy.htm>

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání: *Vnitřní předpisy. Jednací řád Rady pro rozhlasové a televizní vysílání* [online]. Praha [cit. 2020-03-01]. Dostupné z: <https://www.rrtv.cz/cz/static/o-rade/vnitрни-predpisy/jednaci-rad.htm#pageStart>

Statut České televize. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/statut-ct/>

Statut ČTK. Dostupné z: https://www.ctk.cz/o_ctk/vyrocnι_zpravy/

Statut Českého rozhlasu. Dostupné z: <https://www.rozhlas.cz/informace/legislativa/zprava/statut-ceskeho-rozhlasu--794564>

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření České tiskové kanceláře v roce 2013. Dostupné z: https://www.ctk.cz/o_ctk/vyrocnι_zpravy/

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření České tiskové kanceláře v roce 2018. Dostupné z: https://www.ctk.cz/o_ctk/vyrocnι_zpravy/

Výroční zpráva Rady Českého rozhlasu o činnosti Českého rozhlasu za rok 2019. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/vyrocnι-zprava-rady-ceskeho-rozhlasu-o-cinnosti-ceskeho-rozhlasu-za-rok-2019-8171187>

Výroční zpráva Rady Českého rozhlasu o hospodaření Českého rozhlasu za rok 2018. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/vyrocnι-zprava-rady-cro-o-hospodareni-ceskeho-rozhlasu-za-rok-2018-7977867>

Výroční zpráva o hospodaření České televize v roce 2018. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/rada-ct/vyrocnι-zpravy/>

Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2019. Dostupné z:

<https://www.ceskatelevize.cz/rada-ct/vyrocni-zpravy/>

Články:

KRUPÍČKA, Miroslav a KŘÍŽOVÁ, Dita. *Historie rozhlasu v kostce* [online].

25.10.2017 [cit. 2020-03-07]. Dostupné z: <https://temata.rozhlas.cz/historie-rozhlasu-v-kostce-7983541>

ŠKOP, Martin. *Poplatky a koncese*. Revue pro média: Časopis pro kritickou reflexi médií [online]. Brno: Spolek přátel pro vydávání časopisu HOST, 2005, 2004(7) [cit.

2020-03-07]. Dostupné z: http://rpm.fss.muni.cz/Revue/Heslar/poplatky_a_koncese.htm

VACKOVÁ, Barbora. *Média veřejné služby*. Revue pro média: Časopis pro kritickou reflexi médií [online]. Brno: Spolek přátel pro vydávání časopisu HOST, 2005, 2004(7)

[cit. 2020-03-07]. Dostupné z:

http://rpm.fss.muni.cz/Revue/Heslar/media_verejne_sluzby.htm

VOJTĚCHOVÁ, Martina. *Český rozhlas rozšiřuje digitální DAB+ na 80 % populace*.

MediaGuru.cz [online]. 1.11.2019 [cit. 2020-03-30]. Dostupné z:

<https://www.mediaguru.cz/clanky/2019/10/cesky-rozhlas-rozsiruje-digitalni-dab-na-80-populace/>

Resumé

This master's thesis contains an analysis of the legal regulation of public broadcasting in the Czech Republic. Main objectives of the thesis are to define a public service which is provided by public broadcasting in the Czech Republic and to specify its characteristics. The public service provided by the public broadcasting is performed in the public interest. Institutions of the public broadcasting are established by the law and are responsible for fulfilling their statutory object. The public broadcasting is being monitored by regulatory authorities and the Lower Chamber of Czech Parliament. Significant part of the thesis is focused on legal regulation, basic internal regulations and regulatory authorities.

Final part of the thesis specifies commercial media in the Czech Republic. The public broadcasting is compared to the commercial media to emphasize its significance. Main differences are in methods of their establishment, funding and broadcasting content. Commercial media are not subjected to such vast legal requirements and such stringent regulation as the public institutions. The extent of broadcasting advertisements is considerably limited in the institutions of the public broadcasting. Commercial media broadcasting is funded from advertising only.

This master's thesis contains reactions of the Czech public broadcasters to a pandemic related to the spread of the COVID-19 infection as an example of the public service. The result of the research is that public broadcasters in Czechia institutions of the public broadcasting properly fulfill the public service.